БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ● № 296 (19.372). ● 1985 йил 26 декабрь, пайшанба ● Баҳоси 3 тийин.

М. С. ГОРБАЧЕВ
Кан Сен Сан билан суҳбатлашди

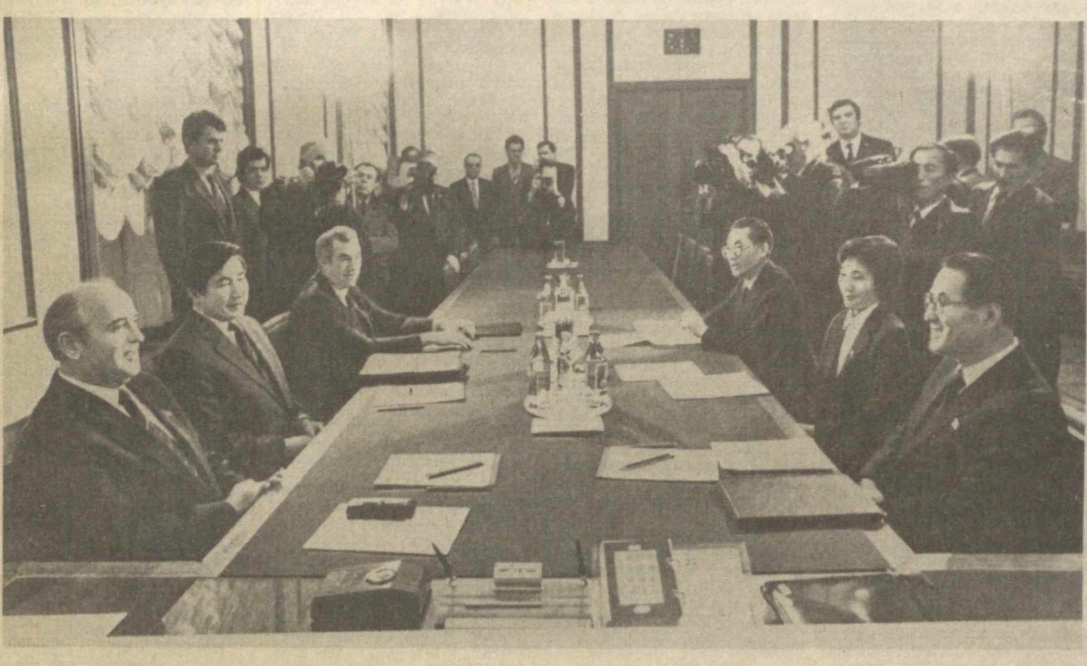

Суратда: суҳбат пайти. ТАСС—ЎзТАГ телефотоси.

25 декабрь куни КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари М. С. Горбачев Совет Иттифоқига дўстона расмий визит билан келган Корея Меҳнат партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, КХДР Маъмурий кенгашининг бош министри Кан Сен Сан билан учрашди.

Самимий, ўртоқлик вазиятида ўтган суҳбат чоғида Совет — Корея муносабатлари жўшқин ривожланаётганлиги мамнуният билан қайд этилди, Корея Меҳнат партияси Марказий Комитетининг Бош секретари, КХДР президенти Ким Ир Сен 1984 йилда СССРга визит билан келган чоғида эришилган аҳдномаларга мувофиқ КПСС билан КМП ҳамкорликни чуқурлаштиришга интилаётганликлари уқтириб ўтилди.

М. С. Горбачев билан Кан Сен Сан СССР билан КХДР ўртасида иқтисодий алоқаларнинг эришилган даражасини ижобий баҳоладилар. Бу алоқалар янада кенгайишини ёқлаб чиқдилар.

Бир қанча актуал халқаро проблемалар юзасидан фикрлашиш чоғида Кан Сен Сан Совет Иттифоқининг қуролланиш пойгасини тўхтатиш, ядровий уруш хавфини бартараф этиш манфаатлари йўлидаги тинчликсеварлик ташаббусини Корея халқи кенг қўллаб-қувватлаётганлигини таъкидлаб ўтди. М. С. Горбачев Корея ярим оролида тинчликни ва хавфсизликни сақлаш соҳасида КХДР сарфлаётган изчил куч-ғайратларга юксак баҳо берди.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари КМП раҳбарлигида социализм қуришда, мамлакатни тинч йўл билан бирлаштириш ишида КХДР меҳнаткашларига янгидан янги муваффақиятлар тилади.

(ТАСС).

СОВЕТ—КОРЕЯ МУЗОКАРАЛАРИ

Кремлда СССР Министрлар Советининг Раиси Н. И. Рижков билан КХДР Маъмурий кенгашининг Бош министри Кан Сен Сан ўртасида музокаралар бошланди.

Икки томонлама муносабат масалалари ҳамда иккала томонни қизиқтирувчи баъзи энг зарур халқаро проблемалар қардошларча дўстлик ва ўртоқларча ҳамкорлик муҳитида муҳокама қилинди.

Катта Кремль саройида СССР ҳукумати номидан Кан Сен Сан шарафига зиёфат берилди. Бош министрнинг сафарида ҳамроҳ бўлиб келган расмий кишилар у билан бирга ҳозир бўлдилар.

Совет томонидан Н. И. Рижков, Г. А. Алиев, Е. К. Лигачев, Э. А. Шеварднадзе, Н. В. Тализин ўртоқлар, бошқа расмий кишилар бор эди.

Самимий, дўстона вазиятда ўтган зиёфатда Н. И. Рижков ва Кан Сен Сан ўртоқлар нутқ сўзладилар. Уларнинг нутқлари эътибор билан тингланди ва қарсаклар билан кутиб олинди.

(ТАСС).

Кремлда суҳбат

24 декабрь куни КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг Раиси Н. И. Рижков расмий дўстлик визити билан Совет Иттифоқига келган РКП Марказий Комитетининг аъзоси, РСР ташқи ишлар министри И. Вэдувани Кремлда қабул қилди.

Н. И. Рижков КПСС XXVII съездига қандай тайёргарлик кўрилаётганлиги, съездолди программавий ҳужжатларининг умумхалқ муҳокамаси тўғрисида ахборот берди. И. Вэдува РКП XIII съездининг қарорлари қандай амалга оширилаётганлиги ҳақида сўзлаб берди.

Суҳбатда Совет—Руминия муносабатларига оид масалалар муҳокама қилинди. Бу муносабатлар СССР билан РСР ўртасидаги дўстлик, ҳамкорлик ва ўзаро ёрдам тўғрисида 1970 йил 7 июлдаги шартнома асосида, олий даражада эришилган аҳдномаларга мувофиқ ривожланиб бормоқда.

Совет Иттифоқи билан Руминия Социалистик Республикаси ўртасида сиёсий, иқтисодий, маданий ва бошқа соҳаларда ҳамкорликни ривожлантириш мақсадида бундан буён ҳам куч-ғайрат сарфлаш иштиёқи изҳор қилинди. Совет—Руминия иқтисодий алоқалари муттасил ривожланиб бораётганлиги мамнуният билан қайд этилди. Келгуси беш йилликда бундай алоқаларни анча кенгайтириш борасида келишиб олинган тадбирларни амалга ошириш иккала мамлакатни социал-иқтисодий жиҳатдан муваффақиятли ривожлантиришга кўмаклашади. СССР билан РСР ўртасида иқтисодий ва илмий-техникавий ҳамкорликни ривожлантиришнинг 2000 йилгача бўлган даврга мўлжалланган узоқ муддатли программаси бунинг учун янги имкониятлар очади. Шу программа устидаги ишлар ниҳоясига етай деб қолди.

Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгаши сессиясининг Москвада бўлиб ўтган 41-(навбатдан ташқари) мажлиси натижаларига юксак баҳо берилди. Мажлисда Кенгашга аъзо бўлган мамлакатларнинг 2000 йилгача мўлжалланган фан-техника тараққиёти Комплекс программаси қабул қилинди.

Жаҳондаги вазият масалалари юзасидан фикрлашиб олиш чоғида Сиёсий Маслаҳат Комитетининг Софиядаги кенгашида ва Варшава Шартномасида қатнашувчи давлатлар олий раҳбарларининг учрашувида белгиланган ташқи сиёсий йўлни амалга ошириш муҳимлиги таъкидланди. Жаҳон сиёсатининг ижобий, барқарор қилувчи омили сифатида шу йўлнинг аҳамияти қайд этилди.

Суҳбат самимий, ўртоқлик вазиятида ўтди.

(ТАСС).

ДЎСТОНА ВАЗИЯТДА

24 декабрь куни КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР ташқи ишлар министри Э. А. Шеварднадзе билан РКП Марказий Комитетининг аъзоси, РСР ташқи ишлар министри И. Вэдува ўртасида музокаралар давом эттирилди.

Музокаралар чоғида Совет—Руминия муносабатларига оид комплекс масалалар КПСС Марказий Комитети Бош секретари М. С. Горбачев билан РКП Бош секретари, РСР Президенти Н. Чаушеску ўртасида бўлиб ўтган учрашувда эришилган аҳдномалар руҳида муҳокама этилди.

Иккала томонни қизиқтирувчи халқаро проблемалар ҳам кўриб чиқилди. Бунда олий даражада ўтказилган Совет—Америка учрашуви муҳим аҳамиятга эга бўлганлиги қайд этилди. Варшава Шартномасида қатнашувчи давлатлар олий раҳбарларининг 1985 йил ноябрь ойида Прагада бўлиб ўтган учрашувида уқтириб ўтилганидек, олий даражадаги Совет—Америка учрашуви жаҳондаги умумий вазиятни соғломлаштириш, кескинликни юмшатиш йўлига қайтиш учун қулай имкониятлар туғдиради.

Томонлар Варшава Шартномасида қатнашувчи давлатлар Сиёсий Маслаҳат Комитетининг Софиядаги учрашувида халқаро ишларда келишиб олинган йўлга амал қилиш, социалистик ҳамдўстлик мамлакатлари бирлиги ва жипслигини мустаҳкамлашга, халқаро майдонда уларнинг ҳамжиҳатлиги самарадорлигини оширишга қарор қилганликларини изҳор этдилар.

* * *

Э. А. Шеварднадзе И. Вэдува шарафига нонушта зиёфат берди. Зиёфатда КПСС Мараказий Комитетининг секретари М. В. Зимянин, бошқа расмий кишилар ҳозир бўлдилар.

Дўстона вазиятда ўтган зиёфатда Э. А. Шеварднадзе ва И. Вэдува нутқ сўзладилар.

(ТАСС).

ХАЛҚАРО ЙИЛНОМА

«Халқаро йилнома: сиёсат ва экономика. 1985 йилги нашр» китоби босмадан чиқди.

28 йилдан бери чиқарилаётган мана шу илмий справочник-нашрнинг навбатдаги сонида проблемали обзор материаллар билан бир қаторда ер куррасининг айрим мамлакатлари ва регионларига, халқаро ташкилотлар ва конференцияларга оид мақолалар берилган. 1984 йилги халқаро воқеалар хроникаси келтирилган.

Китобни Сиёсий адабиёт нашриёти чиқарди.

(ТАСС).

ТАСС АХБОРОТИ

«МОЛНИЯ—3»

Олис телефон-телеграф радио алоқа системасини ишлатишни таъминлаш, СССР Марказий телевидениеси программаларини «Орбита» тармоқ пунктларига юбориш ҳамда халқаро ҳамкорлик мақсадларида 1985 йил 24 декабрь куни Совет Иттифоқида навбатдаги алоқа йўлдоши «Молния-3» учирилди.

Йўлдош шимолий ярим шарда апогейи 40793 километр ва жанубий ярим шарда перигейи 477 километрга борадиган орбитага чиқарилди. Йўлдошнинг айланиш даври 12 соат 16 минут, орбитасининг оғиши 62,8 градус.

«Молния-3» йўлдоши орқали алоқа сеанслари белгиланган программага мувофиқ ўтказилиб туради.

ВИСТАВКАГА ТАШРИФ

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари М. С. Горбачев 24 декабрда Москвадаги Марказий виставка залида КПСС XXVII съездига бағишланган «Советская Россия» бадиий кўргазмасини бориб кўрди.

Кўргазмани кўздан кечириш вақтида КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, СССР маданият министри П. Н. Демичев РСФСР маданият министри Ю. С. Мелентьев, СССР Рассомлар союзи правлениесининг раиси Н. А. Пономарев ҳозир бўлдилар.

РСФСР Рассомлар союзи правлениесининг раиси С. П. Ткачев изоҳ бериб турди.

Ўртоқ М. С. Горбачев виставка экспозициясига юқори баҳо берди. Унга Россия Федерациясининг таниқли усталари ва ёш санъаткорлари ижод этган ранг-тасвир, ҳайкалтарошлик, графика асарлари, плакатлар, монументал санъат намуналари қўйилган. (ТАСС).

ЛЕНИННИНГ ЯНГИ ҲУЖЖАТИ

Лениннинг янги ҳужжати — В. И. Ленин 1922 йил 12 ноябрь куни К. Цеткинга ёзган хати КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги Марксизм-ленинизм институтига келтирилди.

Ғарбий Германиядаги «Минераль — Роштоф — хандель» (МРХ) савдо фирмаси президенти ва шу фирманинг эгаси Р. Кренинг Ленин мактубининг асл нусхасини СССР Ташқи савдо министрлигида институтга совға сифатида топширди. (ТАСС).

БИТИМ РАТИФИКАЦИЯ ҚИЛИНДИ

СССР Олий Советн Президиуми 1985 йил 23 декабрдаги Фармони билан Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи ҳукумати ва Канада ҳукумати ўртасида даромадлардан икки карра солиқ олинишига йўл қўймаслик тўғрисида 1985 йил 13 июнь куни Москвада имзоланган битимни ратификация қилди. (ТАСС).

ОЛИМЛАРНИНГ ҲИССАСИ

Мамлакатимизнинг олға томон силжиши фан-техника тараққиёти суъатларига тобора кўпроқ боғлиқ бўлиб қолмоқда. Ҳозир меҳнат коллективларида батафсил муҳокама қилинаётган съездолди партия ҳужжатларига шу фикр сингдириб юборилган. СССР Фанлар академиясининг 24 декабрь куни Москвада очилган умумий йиғилиши сессияси КПСС XXVII съезди арафасида партиянинг халқ билан ана шундай маслаҳатлашуви минбарларидан бири бўлди. СССР Фанлар академиясининг президенти А. П. Александров доклад қилди. Ҳозирги вақт ҳар бир тадқиқотчидан фидокорона ижодий меҳнат қилишни талаб этмоқда, деди у. Фундаментал тадқиқотларни илдамроқ ривожлантириш, академия, тармоқ ва олий ўқув юрти фани ўртасидаги алоқаларни мустаҳкамлаш, мамлакатдаги ҳамма тадқиқотларнинг мувофиқлаштирувчи маркази бўлмиш СССР Фанлар академиясининг ролини ошириш зарур. Халқ хўжалиги практикасида илмий натижаларни рўёбга чиқаришни жадаллаштириш, фаннинг ишлаб чиқариш билан интеграцияси формаларини такомиллаштириш энг муҳим проблема бўлиб қолмоқда. Шу муносабат билан тармоқлараро фан-техника комплексларини барпо этиш соҳасида яқинда КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий бюроси маъқуллаган тадбирлар катта аҳамиятга эгадир.

Партия нақадар масъулиятлироқ иқтисодий ва социал вазифаларни ўртага қўйса, уларни ҳал қилишга олимлар шу қадар кўпроқ ҳисса қўшиши керак. Доклад юзасидан сўзга чиққан кишилар илмий тадқиқот жараёнини ташкил этишнинг етилган проблемалари ҳақида, тадқиқотларнинг самарадорлигини кескин ошириш зарурлиги тўғрисида гапирдилар.

Олимлар тадқиқот ишларини биринчи галда ҳозир халқ хўжалигининг ҳал қилувчи соҳалари тараққиётини белгилаб бераётган йўналишларда кенгайтириш кераклигини таъкидладилар. Академия фанининг машинасозлик, энергетикадаги технологияларни такомиллаштиришга, хом ашё ресурсларини комплекс ўзлаштиришга, ёқилғи-энергетика базасини ривожлантиришга активроқ таъсир ўтказиши зарурлиги ҳақида гапирилди.

СССР Фанлар академияси умумий йиғилиши сессиясининг ишида КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, КПСС Марказий Комитетининг секретари Е. К. Лигачев, КПСС Марказий Комитетининг секретари М. В. Зимянин қатнашдилар.

СССР Фанлар академиясининг умумий йиғилиши ўз ишини давом эттирмоқда.

(ТАСС).

ЖАНГОВАР ВА СИЁСИЙ ТАЙЁРГАРЛИКНИ ТАКОМИЛЛАШТИРАЙЛИК

КПСС XXVII съездини муносиб кутиб олишга тайёргарлик кўраётган туркистончи жангчилар жанговар маҳоратларини тинимсиз ошириб бормоқдалар, Ватанимизнинг жанубий чегараларини ҳушёрлик билан қўриқламоқдалар. 25 декабрь куни Тошкентда ўз ишини бошлаган Қизил Байроқ орденли Туркистон Ҳарбий округининг XXXII партия конференциясини улар юксак сиёсий активлик вазиятида кутиб олдилар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари И. Б. Усмонхўжаев СССРни 1986 — 1990 йилларда ҳамда 2000 йилгача бўлган даврда иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг Асосий йўналишлари лойиҳаси ва округ партия ташкилотларининг вазифалари ҳақида доклад қилди.

Партиянинг янги таҳрирдаги Программаси ва таклиф этилаётган ўзгартишлар билан КПСС Устави лойиҳалари, командирлар, сиёсий органлар ва партия ташкилотларининг КПСС Марказий Комитетининг ҳозирги талаблари асосида сиёсий, ташкилотчилик ва идеология иши аҳволи ва уни янада яхшилаш тадбирлари, партия XXVII съездига тайёргарлик тўғрисида Қизил Байроқ орденли Туркистон Ҳарбий округи қўшинлари қўмондони, генерал-полковник Н. И. Попов доклад қилди.

Докладларда ва делегатларнинг нутқларида шахсий составнинг жанговар ва сиёсий тайёргарлигини оширишда фойдаланилмаётган резервларни ишга солиш зарурлигига алоҳида эътибор берилди. Округ коммунистлари ўтган ўқув йили натижаларини танқидий, амалий таҳлил қилар эканлар, бутун сиёсий-тарбиявий ишни, Ватан ҳимоячиларининг ҳарбий маҳоратини бундан буён ҳам такомиллаштириш йўлларини белгиламоқдалар.

Партия конференцияси ишида КПСС Марказий Комитети секторининг мудири И. П. Потапов, Тошкент область партия комитетининг биринчи секретари Т. А. Алимов қатнашмоқдалар.

Партия конференцияси ўз ишини давом эттирмоқда.

(ЎзТАГ).

СОВЕТЛАРНИНГ СЕССИЯЛАРИ

Халқ депутатлари Андижон, Жиззах, Сирдарё, Самарқанд, Қашқадарё, Фарғона, Тошкент область ва Тошкент шаҳар Советларининг сессиялари бўлиб ўтди. Сессияларнинг қатнашчилари область ижроия комитетлари ва Тошкент шаҳар ижроия комитетининг 1985 йилги иши тўғрисидаги ҳисоботларни тингладилар. Республика областларини ва пойтахтини иқтисодий ҳамда социал ривожлантиришнинг 1986 йилги планлари, маҳаллий бюджетлар ва 1984 йилги бюджетларнинг ижроси тўғрисидаги ҳисоботлар тасдиқланди.

Халқ депутатлари Тошкент область Советининг сессияси ишида Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси О. У. Салимов иштирок этди.

Советларнинг сессияларида: Жиззахда —Ўзбекистон ССР Министрлар Советн Раисининг ўринбосари С. У. Султонова, Гулистонда —Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари, республика Госплани раиси Қ. А. Аҳмедов, Қаршида — Қашқадарё область партия комитетининг биринчи секретари Н. Т. Туропов, Фарғонада — Фарғона область партия комитетининг биринчи секретари Ҳ. Умаров нутқ сўзладилар. Тошкент шаҳар Совети сессиясининг ишида Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари Ғ. З. Заҳриддинов қатнашди.

(ЎзТАГ).

ОДАМЛАР СОҒЛИҒИГА ЗЎР ЭЪТИБОР БЕРАЙЛИК

Касаба союз, хўжалик ва медицина ходимларининг Тошкентда бўлиб ўтган кенгаши одамларнинг соғлиғини мустаҳкамлаш, аҳолига медицина хизматини янада яхшилаш масалаларига бағишланди. Кенгашни Ўзбекистон касаба союзлари республика Советининг раиси Н. М. Маҳмудова кириш нутқи сўзлаб очди.

Кенгашда қайд этиб ўтилганидек, кейинги йилларда соғлиқни сақлаш системасининг моддий-техника базаси мустаҳкамланди, ўнлаб касалхоналар, поликлиникалар барпо этилди, корхоналарда медицина-санитария қисмлари сони кўпайди. Шу билан бирга одамларнинг соғлиғини сақлашни ташкил этишда жиддий камчиликлар борлигини нотиқлар таъкидлаб ўтишди. Бир қанча заводлар, фабрикаларда, колхозлар ва совхозларда меҳнатни муҳофаза қилиш, хасталикларнинг олдини олиш масалаларига етарлича эътибор берилмаяпти, касалликларнинг сабаблари анализ қилинмаяпти, мактаблар ва мактабгача тарбия болалар муассасалари педиатрия ёрдами билан тўла-тўкис таъминланмаган.

Кенгашда медицина хизматини яхшилашга, соғлиқни сақлашнинг моддий базасини мустаҳкамлашга қаратилган тадбирлар комплекси белгиланди.

(ЎзТАГ).

БЕШ ЙИЛЛИККА—ЗАРБДОР ЯКУН

СУРХОНДАРЁ. Гагарин районидаги «Партия XXIV съезди» колхозида чорвачиликка катта эътибор берилмоқда. Хўжалик чорвадорлари қишнинг совуқ кунларида ҳам соғиб олинаётган сут миқдорини камайтирмаслик учун астойдил курашмоқдалар.

Суратда: илғор сут соғувчилардан Олмагул Қаҳҳорова, Раҳима Ғозиева ва Холдона Бобоеваларни кўриб турибсиз. Улар ҳар бош қорамолдан ўртача 2600 килограммдан сут соғиб олишга эришдилар.

И.Хўжаев фотоси (ЎзТАГ).

ПЛАН ОРТИҒИ БИЛАН БАЖАРИЛДИ

Жиззах область автотрестига қарашли 28-автокорхона коллективи ўн биринчи беш йиллик план топшириқларини ортиғи билан бажардилар. Автомобилчилар белгиланган 6 минг 110 тонна ўрнига 6 минг 121,4 тонна халқ хўжалик юкларини ташидилар. Юк ташиш обороти беш йиллик плани эса 128 миллион 130 минг тонна-километр ўрнига 130 миллион 67 минг тонна-километрга етказиб бажарилди. Меҳнат беллашувининг олдинги сафларида илғор шофёрлардан Н. Веннерц, О. Тўлагенов, У. Батахаев, С. Шербацкий, Б. Холбўтаевлар боришмоқда.

А. ҚУШБОЕВ,
Дўстлик шаҳри.

ЙЎЛСОЗЛАР ЗАФАРИ

Хатирчи районидаги 221-қурилиш-ремонт бошқармасининг меҳнатсевар ишчилари ўн биринчи беш йиллик планларини муддатидан олдин шараф билан бажардилар.

Қўли гул бунёдкорлар 3 миллион 250 минг сўмлик қурилиш-ремонт ишларини адо этдилар.

* * *

Райондаги йўл қуриш ва ремонт қилиш бошқармаси йўлсозлари беш йиллик планларини муваффақиятли адо этдилар. Ишчан йўлсозлар ҳозиргача 4 миллион 615 минг сўмлик йўл қуриш ва ремонт ишларини бажардилар. Улар йил охиригача 160 минг сўмлик иш бажаришга бел боғлаганлар.

М. САИДАҲМЕДОВА,
Навоий области.

МЕХАНИЗАТОРЛАР МУВАФФАҚИЯТИ

КПСС XXVII съезди ва Ўзбекистон Компартиясининг XXI съездини муносиб кутиб олишга бел боғлаган Наманган райони механизаторлари қишлоқ хўжалиги техникаларини барвақт ремонтдан чиқариб қўйдилар. 196 та ҳайдов, 326 та чопиқ тракторлари, 256 та сеялка, 311 та культиватор, 930 та комплект борона, 33 та текислагич, 21 та ПГС мосламаси, 185 та насос, 48 та ОВХ, 41 та чизель ва бошқа турдаги техникалар тайёргарлик чизиғига келтирилди.

Госкомсельхозтехника район бирлашмаси хўжаликлар устахоналарига трактор ва бошқа техника учун зарур бўлган ҳамма турдаги эҳтиёт қисмларни вақтида етказиб берилишини таъминлади.

М. МИРЗААБДУЛЛАЕВ.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми кўп йиллик самарали илмий-педагогик фаолияти, қишлоқ хўжалиги ва сув хўжалиги учун малакали мутахассислар тайёрлаш ишида эришган муваффақиятлари учун ҳамда Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш инженерлари институти ташкил этилган куннинг 50 йиллиги муносабати билан институт кафедра мудири ўртоқ Сергей Кузьмич **Переверзев**га **«Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган ирригатор»** ва институт доценти ўртоқ Андрей Николаевич **Ширманов**га **«Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган қишлоқ хўжалик механизатори»** фахрий унвони берди.

Институт ходимларидан бир группаси Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан тақдирланди.

* * *

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми тарих фанини ривожлантириш ва юқори малакали кадрлар тайёрлаш соҳасидаги хизматлари учун Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг мухбир аъзоси ўртоқ Раҳима Ходиевна **Аминова**га **«Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган фан арбоби»** фахрий унвони берди.

* * *

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Ўзбекистон Қизил Ярим ой жамиятида кўп йил самарали ишлаганликлари учун Ўзбекистон Қизил Ярим ой жамияти Наманган область комитетининг раиси Даврон **Алихонов** ва жамиятнинг Термиз шаҳар комитети раиси ўринбосари Вера Васильевна **Солдатова** ўртоқларга **«Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган соғлиқни сақлаш ходими»** фахрий унвони берди.

Жамият ходимлари ва активларидан бир группаси Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотланди.

ЎЗБЕКИСТОН ССРнинг МАЪМУРИЙ ҲУҚУҚБУЗАРЛИК ТЎҒРИСИДАГИ КОДЕКСИ

248-модда. **Давлат ветеринария назорати органлари**

Давлат ветеринария назорати органлари ушбу Кодекснинг 116-моддасида назарда тутилган маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги ишларни кўриб чиқадилар.

Давлат ветеринария назорати органлари номидан маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги ишларни кўриб чиқиш ва маъмурий жазо бериш ҳуқуқига қуйидагилар эгадирлар:

СССР давлат бош ветеринария инспектори ва унинг ўринбосарлари гражданларга ўн сўмгача ва мансабдор шахсларга эллик сўмгача миқдорда штраф соладилар;

Ўзбекистон ССР давлат бош ветеринария инспектори ва унинг ўринбосарлари гражданларга ўн сўмгача ва мансабдор шахсларга ўттиз сўмгача миқдорда штраф соладилар;

Қорақалпоғистон АССР, областлар, шаҳарлар (Тошкент, Нукус шаҳарлари ва область марказлари)нинг давлат бош ветеринария инспекторлари, темир йўл давлат бош ветеринария инспектори гражданларга ўн сўмгача ва мансабдор шахсларга йигирма сўмгача миқдорда штраф соладилар;

шаҳарлар, районларнинг давлат ветеринария инспекторлари, чегара контрол ветеринария пунктларининг бошлиқлари, дезинфекциялович станциялари ва пунктларидаги ветеринария назорати бошлиқлари, участка ветеринария шифохоналарининг мудирлари, ветеринария участкаларининг мудирлари, транспорт ветеринария-санитария участкаларининг бошлиқлари, ветеринария-санитария экспертизаси лабораторияларининг мудирлари гражданларга беш сўмгача ва мансабдор шахсларга ўн сўмгача миқдорда штраф соладилар.

Давлат ветеринария назорати органларининг мансабдор шахслари маъмурий ҳуқуқбузарлик содир этганлик учун солинган штрафни ўз жойида:

1) ҳайвонлар (шу жумладан парранда ва балиқлар) билан, ҳайвонот маҳсулотлари ва хом ашёси ҳамда бошқа озиқ-овқат маҳсулотлари билан савдо қилиш ветеринария-санитария қоидаларини бузганлик учун бозорларнинг ўзида;

2) ҳайвонларни (шу жумладан паррандалар, балиқлар ва асаларилари), ҳайвонот маҳсулотлари ва хом ашёсини ташиш ветеринария-санитария қоидаларини, шунингдек чорва молларни ҳайдаб бориш қоидаларини бузганлик учун темир йўл, сув ва ҳаво транспортида, тош ва тупроқ йўлларида, ҳайвонлар ҳайдаб бориладиган трассаларда;

3) СССР территориясини ҳайвонлар (шу жумладан паррандалар, балиқлар ва асаларилар)нинг зарарли касалликларини чет давлатлардан олиб киришдан сақлаш ветеринария-санитария қоидаларини бузганлик учун давлат чегарасининг ўзида ундириб олишлари мумкин.

249-модда. **Сув ресурсларини муҳофаза қилиш органлари**

СССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлиги системасидаги сувлардан фойдаланишни тартибга солувчи ва уларни муҳофаза қилувчи органлар ушбу Кодекснинг 53, 64—67-моддаларида (ер ости сувларини ифлослантириш ва булғаш ёки сув тўпланадиган жойларда сув режимини бузиш натижасида шу сувларнинг ифлосланиш ҳоллари бундан мустаснодир) ва 65-моддасида назарда тутилган маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги ишларни кўриб чиқадилар;

СССР Геология министрлиги системасига қарашли органлар ушбу Кодекснинг 64, 66, 67-моддаларида назарда тутилган маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги ишларни, башарти унинг натижасида ер ости сувлари ифлосланган ва булғанган ёки сув йиғиладиган жойларда сувни муҳофаза қилиш режими бузилиши натижасида шу сувлар ифлосланган тақдирда, кўриб чиқадилар.

Ушбу модданинг биринчи қисмида кўрсатилган органлар номидан маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги ишларни кўриб чиқиш ва маъмурий жазо бериш ҳуқуқига қуйидагилар эгадирлар:

СССР сувларидан фойдаланишни тартибга солиш ва уларни сақлаш бўйича давлат бош инспектори ва унинг ўринбосарлари, Ўзбекистон ССР сувлардан фойдаланишни тартибга солиш ва уларни сақлаш бўйича давлат бош инспектори ва унинг ўринбосарлари, сувлардан фойдаланишни тартибга солиш ва уларни сақлаш бўйича давлат бош ҳавза (территория) инспекторлари ва уларнинг ўринбосарлари; СССР геология министрининг ер ости сувларини сақлашни контрол қилиш масалалари билан шуғулланувчи ўринбосари, СССР Геология министрлиги Гидрогеология ишлари бошқармасининг бошлиғи, Ўзбекистон ССР геология министрининг ер ости сувларини сақлашни контрол қилиш масалалари билан шуғулланувчи ўринбосари гражданларга эллик сўмгача ва мансабдор шахсларга юз сўмгача миқдорда штраф солишга ҳақлидирлар;

сувлардан фойдаланишни тартибга солиш ва уларни сақлаш бўйича давлат катта инспекторлари, СССР Геология министрлиги системаси территориал ишлаб чиқариш геология бирлашмалари (бошқармалари ва трестлари)нинг бошлиқлари гражданларга ўттиз сўмгача ва мансабдор шахсларга эллик сўмгача миқдорда штраф солишга ҳақлидирлар;

сувлардан фойдаланишни тартибга солиш ва уларни сақлаш бўйича давлат инспекторлари гражданларга ўн сўмгача ва мансабдор шахсларга ўттиз сўмгача миқдорда штраф солишга ҳақлидирлар.

250-модда. **Балиқларни сақлаш органлари**

Балиқларни сақлаш органлари ушбу Кодекснинг 93-моддаси биринчи қисмида (балиқ тутиш ва балиқ запасларини сақлаш қоидаларини бузиш) назарда тутилган маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги ишларни кўриб чиқадилар.

Балиқларни сақлаш органлари номидан маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги ишларни кўриб чиқиш ва маъмурий жазо бериш ҳуқуқига СССР Балиқчилик хўжалиги министрлиги Главрыбвод бошлиғи ва унинг ўринбосари, балиқ запасларини сақлаш ва тиклаш ҳамда балиқчиликни тартибга солиш ҳавза бошқармасининг бошлиғи ва унинг ўринбосари, ҳавза бошқармаси балиқларни сақлаш бўлимларининг бошлиқлари, балиқларни сақлаш органларининг катта ва район инспекторлари ҳақлидирлар.

251-модда. **Ўрмон хўжалиги органлари**

Ўрмон хўжалиги органлари ушбу Кодекснинг 84-моддасида назарда тутилган маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги ишларни кўриб чиқадилар.

Ўрмон хўжалиги органлари номидан маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги ишларни кўриб чиқиш ва маъмурий жазо бериш ҳуқуқига қуйидагилар эгадирлар:

СССР Ўрмон хўжалиги давлат комитетининг раиси, Ўзбекистон ССР ўрмон хўжалиги министри гражданларга эллик сўмгача ва мансабдор шахсларга юз сўмгача штраф солишга;

Қорақалпоғистон АССР, областлар ўрмон хўжалиги органларининг раҳбарлари ва бош ўрмон ходимлари, область давлат ўрмон инспекциялари бошлиқлари гражданларга ўттиз сўмгача ва мансабдор шахсларга саксон сўмгача миқдорда штраф солишга ҳақлидирлар;

Қорақалпоғистон АССР ўрмон хўжалиги органларининг ўрмонларни сақлаш ва муҳофаза қилиш бўлимлари бошлиқлари, ўрмон хўжаликларининг ва бошқа давлат ўрмон хўжалиги корхоналари ҳамда ташкилотларининг раҳбарлари ва бош ўрмон ходимлари гражданларга йигирма сўмгача ва мансабдор шахсларга эллик сўмгача миқдорда штраф солишга ҳақлидирлар.

Қорақалпоғистон АССР ва областлар ўрмон хўжалиги органларининг ўрмонларни сақлаш ва муҳофаза қилиш бўлимларининг катта инженерлари ва инженерлари, ўрмон хўжаликлари ва бошқа давлат ўрмон хўжалиги корхоналари ҳамда ташкилотларининг ўрмонларни сақлаш ва муҳофаза қилиш катта инженерлари ва инженерлари, ўрмон ходимлари, ўрмон мелиоратив станциялари ишлаб чиқариш участкаларининг бошлиқлари гражданларга ўн сўмгача ва мансабдор шахсларга ўттиз сўмгача миқдорда штраф солишга ҳақлидирлар. Ушбу абзацда кўрсатилган мансабдор шахслар ўз жойида гражданлардан беш сўмгача миқдорда штраф ундириб олишлари мумкин.

252-модда. **Ов қилиш қоидаларига риоя этилиши устидан давлат назорати олиб борувчи органлар**

Ов қилиш қоидаларига риоя этилиши устидан давлат назорати олиб борувчи органлар ушбу Кодекснинг 93-моддасида (ов қилиш қоидаларини бузганлик) назарда тутилган маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги ишларни кўриб чиқадилар.

Ов қилиш қоидаларига риоя этилиши устидан давлат назорати олиб борувчи органлар номидан маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги ишларни кўриб чиқиш ва маъмурий жазо бериш ҳуқуқига республика (Ўзбекистон ССР ва Қорақалпоғистон АССР), область ва район ов қилиш қоидаларига риоя этилиши устидан давлат назорати олиб бориш органларининг раҳбарлари ҳақлидирлар.

253-модда. **СССР Алоқа министрлиги системаси Давлат электр алоқаси инспекцияси органлари**

СССР Алоқа министрлиги системасига қарашли Давлат электр алоқаси инспекцияси органлари ушбу Кодекснинг 157-моддасида назарда тутилган маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги ишларни кўриб чиқадилар.

Ушбу модданинг биринчи қисмида кўрсатилган органлар номидан маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги ишларни кўриб чиқиш ва маъмурий жазо бериш ҳуқуқига СССР Алоқа министрлиги Давлат электр алоқаси инспекциясининг бошлиғи, Ўзбекистон ССР Алоқа министрлиги Давлат электр алоқаси инспекциясининг бошлиғи, Қорақалпоғистон АССР Давлат электр алоқаси инспекциясининг бошлиғи ва областлар алоқа ишлаб чиқариш-техника бошқармалари давлат электр алоқаси инспекцияларининг бошлиқлари ҳақлидирлар.

254-модда. **Госсельтехнадзор органлари**

Госсельтехнадзор органлари ушбу Кодекснинг 115-моддасида назарда тутилган маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги ишларни кўриб чиқадилар.

Госсельтехнадзор органлари номидан маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги ишларни кўриб чиқиш ва маъмурий жазо бериш ҳуқуқига халқ депутатлари район Советлари ижроия комитетларининг қишлоқ хўжалик бошқармалари ҳузуридаги госсельтехнадзорнинг инженер-инспекторлари ҳақлидирлар.

IV БЎЛИМ

МАЪМУРИЙ ҲУҚУҚБУЗАРЛИК ТЎҒРИСИДАГИ ИШЛАРНИ КЎРИБ ЧИҚИШ

18-БОБ

АСОСИЙ ҚОИДАЛАР

255-модда. **Маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги ишларни кўриб чиқиш вазифалари**

Маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги ишларни кўриб чиқиш вазифалари: ҳар бир ишнинг ҳолатини ўз вақтида, ҳар томонлама, тўла ва объектив равишда аниқлаб чиқишдан, бу ишни қонунларга аниқ мувофиқ ҳолда ҳал этишдан, шу иш юзасидан чиқарилган қарорнинг ижросини таъминлашдан, шунингдек маъмурий ҳуқуқбузарлик содир қилишга олиб келган сабаблар ва шарт-шароитларни аниқлаб билишдан, ҳуқуқбузарлик ҳолларининг олдини олишдан, гражданларни қонунларга риоя этиш руҳида тарбиялашдан, социалистик қонунчиликни мустаҳкамлашдан иборатдир.

256-модда. **Маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги ишларни кўриб чиқиш тартиби**

Маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги ишларни кўриб чиқиш ваколатига эга бўлган органларда (мансабдор шахслар томонидан) маъмурий ҳуқуқбузарлик хусусидаги ишларни кўриб чиқиш тартиби ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикаларнинг маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги қонун Асослари билан, ССР Иттифоқининг қонун актлари, СССР Министрлар Советининг қарорлари, ушбу Кодекс билан, Ўзбекистон ССРнинг бошқа қонун актлари ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг қарорлари билан белгиланади.

Маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги ишларни халқ судларида кўриб чиқиш тартиби ССР Иттифоқининг қонун актлари, ушбу Кодекс ва Ўзбекистон ССРнинг бошқа қонун актлари билан белгиланади.

257-модда. **Маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги ишларни кўриб чиқишни истисно этувчи ҳолатлар**

Қуйидаги ҳолатлар мавжуд бўлган тақдирда маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги ишлар кўриб чиқилиши мумкин эмас, бошланган иш эса тўхтатилиши лозим:

1) маъмурий ҳуқуқбузарлик ҳолати ва состави йўқ бўлса;

2) маъмурий ҳуқуқбузарлик қилган шахс шундай ҳуқуқбузарликни содир этган пайтда ҳали ўн олти ёшга тўлмаган бўлса;

3) ғайриҳуқуқий ҳаракат ёки ҳаракатсизлик қилган шахс ғайришуурий ҳолатда бўлса;

4) шахс жуда зарур бўлган ҳолатда ёки зарурий мудофаа ҳолатида ҳаракат қилган бўлса;

5) амнистия акти чиқарилиб, унга биноан маъмурий жазо чораси қўлланиш бекор қилинган бўлса;

6) маъмурий жавобгарликни белгиловчи акт бекор қилинган бўлса;

7) маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги ишларни кўриб чиқиш пайтига келиб ушбу Кодекснинг 38-моддасида кўрсатилган муддатлар ўтиб кетган бўлса;

8) маъмурий жавобгарликка тортилаётган шахс хусусида шу факт юзасидан маъмурий жазо бериш тўғрисида компетентли орган (мансабдор шахс) томонидан қарор чиқарилган бўлса ёхуд материаллар мазкур иш юзасидан маъмурий жазо бериш ҳуқуқига эга бўлган орган (мансабдор шахс) томонидан ўртоқлик судига топширилиб, шу ўртоқлик судининг чиқарган ҳал қилув қарори бекор қилинмаган бўлса ёинки маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги ишларни тўхтатиш тўғрисида чиқарилган қарор бекор қилинмаган бўлса, шунингдек мазкур факт юзасидан жиноий иши қўзғатилган бўлса;

9) ишини кўриб чиқиш бошланган пайтда шу шахс вафот этган бўлса.

258-модда. **Маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги ишни гражданларнинг тенг ҳуқуқлилиги асосида кўриб чиқиш**

Маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги иш барча гражданларнинг келиб чиқиши, ижтимоий ва мулкий аҳволи, ирқи ва миллатидан, жинси, маълумоти, тили, динга бўлган муносабати, машғулотининг тури ва хусусиятидан, яшаш жойи ва бошқа ҳолатлардан қатъи назар, қонун олдида ва шу ишни кўриб чиқувчи орган олдида тенг ҳуқуқлилиги асосида қараб чиқилади.

259-модда. **Маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги иш юритиладиган тил**

Маъмурий жавобгарликка тортилаётган шахс маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги иш юритилаётган тилни билмаса, унга ўз она тилида изоҳот бериш, шунингдек ишга оид барча материаллар билан танишиб чиқиш пайтида ва ишни моҳияти бўйича кўриб чиқиш чоғида таржимон хизматидан фойдаланиш ҳуқуқи таъминланади.

260-модда. **Маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги ишнинг очиқ кўрилиши**

Маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги иш очиқ кўрилади.

Маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги ишларни кўриб чиқишнинг тарбиявий ва профилактик ролини ошириш мақсадида бундай ишлар бевосита меҳнат коллективларида, ҳуқуқбузарнинг ўқиб ёки ишлаб турган жойида кўрилиши мумкин.

261-модда. **Маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги ишларни кўриб чиқиш чоғида қонунларнинг ижроси устидан прокурор назорати**

СССР Прокуратураси тўғрисидаги СССР Қонунига мувофиқ, прокурор маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги ишларни кўриб чиқиш чоғида қонунларнинг ижроси устидан назорат олиб борган вақтда: маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисида иш қўзғатиш; ишга оид материаллар билан танишиб чиқиш; иш юритиш вақтида тегишли органлар (мансабдор шахслар) қилган ҳаракатларнинг қонунийлигини текшириш; ишни кўриб чиқишда қатнашиш; илтимос қўзғатиш; ишни кўриб чиқиш вақтида вужудга келган масалалар хусусида хулосалар бериш; маъмурий ҳуқуқбузарлик қилганлик учун тегишли органлар (мансабдор шахслар) таъсир кўрсатиш чораларини тўғри қўлланган - қўлланмаганлигини текшириш; маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги иш юзасидан қабул қилинган қарорга ва шикоят юзасидан чиқарилган ҳал қилув қарорига протест билдириш; чиқарилган қарорнинг ижросини тўхтатиб туриш; шунингдек қонунда назарда тутилган бошқа ҳаракатларни қилиш ҳуқуқига эгадир.

262-модда. **Далиллар**

Маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги ишга оид далиллар ҳар қандай ҳақиқий маълумотлардан иборат бўлиб, шу маълумотларга асосланиб, тегишли органлар (мансабдор шахслар) маъмурий ҳуқуқбузарлик ҳолати юз бергани ёки юз бермаганлигини, муайян шахснинг уни содир этишда айбдорлигини ва ишни тўғри ҳал этиш учун аҳамиятли бўлган бошқа ҳолатларни қонунда белгиланган тартибда аниқлайдилар.

Шу маълумотлар қуйидаги воситалар билан: маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги протокол билан, маъмурий жавобгарликка тортилаётган шахснинг тушунтиришлари билан, жабрдийда, гувоҳларнинг кўрсатмалари билан, экспертнинг хулосаси билан, ашёвий далиллар билан, ашё ва ҳужжатларни олиб қўйиш тўғрисида тузилган протокол билан, шунингдек бошқа ҳужжатлар билан аниқланади.

263-модда. **Далилларга баҳо бериш**

Маъмурий ҳуқуқбузарлик ҳолатини кўриб чиқувчи орган (мансабдор шахс) далилларга баҳо беришда қонунга ва социалистик ҳуқуқни англашга амал қилган ҳолда ишнинг барча ҳолатларини ҳар томонлама тўла-тўкис ва объектив равишда жамлаб текшириб чиқиш асосида ўз ички эътиқоди бўйича иш тутади.

264-модда. **Материалларни прокурорга, дастлабки тергов ёки суриштирув органига топшириш**

Ишни кўриб чиқиш чоғида орган (мансабдор шахс) ҳуқуқбузарлик ҳолатида жиноят аломатлари бор деган хулосага келса, бу ҳолда у материалларни прокурорга, дастлабки тергов ёки суриштирув органига топширади.

19-БОБ

МАЪМУРИЙ ҲУҚУҚБУЗАРЛИК ТЎҒРИСИДА ПРОТОКОЛ ТУЗИШ

265-модда. **Маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисида протокол тузиш**

Маъмурий ҳуқуқбузарлик содир қилинганлиги тўғрисида ваколатли мансабдор шахс ёки жамоат ташкилотининг ёхуд ташаббускор жамоат органининг вакили томонидан протокол тузилади. Ушбу Кодекснинг 268-моддасида назарда тутилган ҳолларда протокол тузилмайди.

266-модда. **Маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисида тузилган протоколнинг мазмуни**

Маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги протоколда: шу протоколнинг тузилган вақти ва жойи, протокол тузган шахснинг лавозими, фамилияси, исми, отасининг исми; ҳуқуқбузарнинг шахси тўғрисидаги маълумотлар; маъмурий ҳуқуқбузарлик қилинган жой, вақт ва унинг моҳияти, ана шундай ҳуқуқбузарлик қилинганлиги учун жавобгарликни назарда тутувчи норматив акт; агарда гувоҳлар ва жабрдийдалар бўлса, уларнинг фамилияси, адреси; ҳуқуқбузарлик изоҳоти; ишни кўриб ҳал қилиш учун зарур бўлган бошқа маълумотлар кўрсатилади.

Протокол уни тузган шахс ва маъмурий ҳуқуқбузарлик қилган шахс томонидан имзоланади; гувоҳлар ва жабрдийдалар мавжуд бўлганда эса, протоколга шу шахслар ҳам имзо чекишлари мумкин.

Ҳуқуқбузарлик қилган шахс протоколни имзолашдан бош тортган тақдирда, протоколга шу ҳақда ёзиб қўйилади. Ҳуқуқбузарлик қилган шахс протоколнинг мазмуни юзасидан ўз изоҳот ва мулоҳазаларини беришга ҳақли бўлиб, булар шу протоколга илова қилинади, шунингдек у протоколни имзолашдан бош тортиш сабабларини баён этишга ҳам ҳақлидир.

Протоколни тузиш вақтида ҳуқуқбузарга ушбу Кодекснинг 278-моддасида назарда тутилган унинг ҳуқуқ ва бурчлари тушунтирилади ва бу ҳақда протоколга белгилаб қўйилади.

267-модда. **Протоколни жўнатиш**

Протокол маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги ишни кўриб чиқишга вакил қилинган органга (мансабдор шахсга) юборилади.

268-модда. **Маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисида протокол тузилмайдиган ҳоллар**

Ушбу Кодекснинг 47-моддасида, 84-моддасида (агар штраф миқдори беш сўмдан ошмаса), 116-моддасида (248-модданинг учинчи қисмида кўрсатилган ҳуқуқбузарлик содир этилган ҳолларда), 120, 124, 126, 128, 129-моддаларида, 135-моддаси учинчи қисмида, 140-моддаси биринчи ва учинчи қисмларида, 145—147-моддаларида, шунингдек 130-моддасида, 131-моддаси биринчи ва иккинчи қисмларида, 132-моддаси биринчи қисмида (СССР Қуролли Кучлари транспорт воситалари ҳайдовчилари бўлмиш ҳарбий хизматчилар ва йиғинларга чақирилган ҳарбий мажбурлар содир этган ҳолларда) назарда тутилган маъмурий ҳуқуқбузарлик қилинган тақдирда протокол тузилмайди. Қонунларга мувофиқ штраф солинадиган ва ундириб олинадиган ҳолларда ҳам протокол тузилмайди, огоҳлантириш эса ҳуқуқбузарлик қилинган жойда расмийлаштирилади.

Агар ҳуқуқни бузган шахс ушбу модданинг биринчи қисмида назарда тутилган ҳуқуқбузарликни содир қилгани учун унга бериладиган жазога рози бўлмаса у ҳолда ушбу Кодекснинг 265-моддасига мувофиқ протокол тузилади.

269-модда. **Ҳуқуқбузарни ушлаб келтириш**

Маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисида протокол тузиш мақсадида, башарти протокол тузиш зарур бўлиб, уни ҳуқуқбузарлик қилинган жойда тузиш мумкин бўлмаса, ҳуқуқбузар милиция ходими ёки халқ дружиначиси томонидан милицияга ёхуд кўнгилли халқ дружинаси штабига олиб келиниши мумкин.

Транспорт воситаларидан фойдаланиш қоидалари, ҳаракат тартибини ва хавфсизлигини сақлаш қоидалари, транспортда юкларни бут сақлашни таъминлаш борасидаги қоидалар, транспортда ёнғинга қарши кураш қоидалари, санитария-гигиена ва эпидемияга қарши санитария қоидалари бузилган тақдирда ҳуқуқбузар, агарда унинг кимлигини исботлаб кўрсатувчи ҳужжатлари бўлмаса ва унинг ҳақидаги зарур маълумотларни бериши мумкин бўлган гувоҳлар йўқ бўлса, ваколатли шахс томонидан милицияга олиб келиниши мумкин.

Ўрмон қоидалари ёки ов қилиш қоидалари, балиқ тутиш ва балиқ запасларини сақлаш қоидалари ҳамда ҳайвонот дунёсини сақлаш ва ундан фойдаланиш тўғрисидаги бошқа қонунлар бузилган тақдирда протокол тузиш мақсадида, башарти ҳуқуқбузарнинг шахсини ҳуқуқ бузилган жойнинг ўзида аниқлаш мумкин бўлмаса, ўрмон соқчилиги давлат ва идора ходимлари, колхоз ўрмонларида эса — колхозлар ёки колхозлараро ўрмон хўжаликларининг ходимлари, ов қилиш қоидаларига риоя қилиниши устидан давлат назорати олиб борувчи органларнинг, балиқларни муҳофаза қилиш органларининг махсус вакил қилинган мансабдор шахслари, ҳайвонот дунёсини сақлаш ва ундан фойдаланиш устидан давлат ва идора контроли олиб борувчи бошқа органларнинг мансабдор шахслари, қўриқхоналар ва махсус қўриқланадиган бошқа территорияларнинг мансабдор шахслари, шунингдек, милиция ходимлари ана шундай ҳуқуқбузарлик қилган шахсларни милицияга ёки халқ депутатлари посёлка, қишлоқ, овул Совети ижроия комитетининг биносига олиб келишлари мумкин. Ҳуқуқбузарни халқ дружиначилари, табиатни қўриқловчи жамоат инспекторлари, жамоатчилик асосида иш кўрувчи овчилик инспекторлари, балиқларни муҳофаза қилиш органларининг жамоат инспекторлари ва жамоатчилик асосида ишловчи ўрмон инспекторлари ҳам олиб келишлари мумкин.

Қўриқланадиган объектларга, бошқа хил давлат ёки жамоат мулкига тажовуз қилиш билан боғлиқ ҳуқуқбузарлик содир қилинган тақдирда ҳуқуқбузар ҳарбийлаштирилган соқчилик ходимлари томонидан ҳуқуқбузарлик ҳаракатига барҳам бериш, ҳуқуқбузарнинг шахсини аниқлаш ва ҳуқуқбузарлик тўғрисида протокол тузиш учун ҳарбийлаштирилган соқчилик хизмати биносига ёки милицияга олиб келиниши мумкин.

Ҳуқуқбузарни олиб келиш иложи борича қисқа муддатда амалга оширилиши лозим.

Олиб келинган шахс кўнгилли халқ дружинаси штабида бир соатдан ортиқ бўлмаслиги керак.

20-БОБ

МАЪМУРИЙ ЙЎЛ БИЛАН УШЛАБ ТУРИШ, АШЁЛАРНИ КЎЗДАН КЕЧИРИШ, АШЁЛАР ҲАМДА ҲУЖЖАТЛАРНИ ОЛИБ ҚЎЙИШ

270-модда. **Маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги ишларни кўриб чиқишни таъминлаш чоралари**

ССР Иттифоқи ва Ўзбекистон ССР қонун актларида бевосита кўзда тутилган ҳолларда, бошқа таъсир кўрсатиш чоралари қўлланиб бўлинганидан кейин маъмурий ҳуқуқбузарликнинг олдини олиш, ҳуқуқбузарнинг шахсини аниқлаш, маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисида протокол тузиш (бордию, протокол тузиш зарур бўлиб, шундай ҳуқуқбузарлик қилинган жойнинг ўзида уни тузиш имкони бўлмаган бўлса), ишларнинг ўз вақтида ва тўғри кўриб чиқилишини таъминлаш ва маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги ишлар юзасидан чиқарилган қарорларни ижро этиш мақсадида мазкур шахс маъмурий йўл билан ушлаб турилиши, шахсий қўриқдан ўтказилиши, унинг ашёлари кўздан кечирилиши ва ашё ҳамда ҳужжатлари олиб қўйилиши мумкин.

Ушбу моддада кўзда тутилган мақсадларда шахсни маъмурий йўл билан ушлаб туриш, шахсий кўрикдан ўтказиш, унинг ашёларини кўздан кечириш ва ашё ҳамда ҳужжатларини олиб қўйиш тартиби ССР Иттифоқи қонунлари билан, ушбу Кодекс ва Ўзбекистон ССРнинг бошқа қонунлари билан белгиланади.

271-модда. **Маъмурий йўл билан ушлаб туриш**

Маъмурий йўл билан ушлаб туриш тўғрисида протокол тузилиб, унда қуйидагилар кўрсатилади: протоколнинг тузилган вақти ва жойи, протокол тузган шахснинг лавозими, фамилияси, исми ва отасининг исми; ушлаб турилган шахс ҳақидаги маълумотлар, қачондан бери ушлаб турилган вақти, жойи ва унинг асослари. Протокол уни тузган мансабдор шахс томонидан ҳамда ушлаб турилган шахс томонидан имзоланади. Ушлаб турилган шахс протоколни имзолашдан бош тортган тақдирда, протоколга шу ҳақда ёзиб қўйилади.

Маъмурий ҳуқуқбузарлик қилгани учун ушлаб турилган шахснинг илтимосига кўра, у ушлаб турилган жой ҳақида унинг қариндош-уруғлари, иш ёки ўқиш жойидаги маъмурият хабардор қилиб қўйилади. Вояга етмаган шахс ушлаб турилганлиги ҳақида унинг ота-онаси ёки улар ўрнини босувчи шахслар албатта хабардор қилинади.

272-модда. **Маъмурий йўл билан ушлаб туришга ваколатли бўлган органлар (мансабдор шахслар)**

Маъмурий ҳуқуқбузарлик қилган шахс ССР Иттифоқи ва Ўзбекистон ССР қонунлари билан ваколат бериб қўйилган органлар (мансабдор шахслар) томонидангина маъмурий йўл билан ушлаб турилиши мумкин, чунончи:

1) майда безорилик қилинган, милиция ходими ёки халқ дружиначисининг қонуний фармойиши ёки талабига қасддан бўйсунмаган, чет эл валютаси ва тўлов ҳужжатлари билан ғайриқонуний равишда операция ўтказган, майда спекуляция қилган ҳолларда, жамоат жойларида спиртли ичимликлар ичган ёки жамоат жойларида маст ҳолда юриб, инсоний қадр-қимматни ёки ижтимоий ахлоқни ҳақорат қилган тақдирда, йўл ҳаракати қоидалари, ов қилиш, балиқ тутиш ва балиқ запасларини муҳофаза қилиш қоидалари бузилган ҳамда ҳайвонот дунёсини сақлаш ва ундан фойдаланиш тўғрисидаги қонунлар бошқача тарзда бузилган тақдирда, шунингдек ССР Иттифоқи ва Ўзбекистон ССР қонун актларида бевосита кўзда тутилган бошқа ҳолларда — ички ишлар органлари томонидан;

2) чегара режими ёки СССР давлат чегараси орқали ўтиш пунктларидаги режим бузилган тақдирда — чегара қўшинлари томонидан;

3) қўриқланадиган объектларга бошқа хил давлат ёки жамоат мулкига тажовуз қилиш билан боғлиқ бўлган ҳуқуқбузарликлар содир этилган тақдирда — қўриқланадиган шу объект жойлашган ердаги ҳарбий соқчиликнинг катта мансабдор шахси томонидан;

4) СССР Қуролли Кучлари транспорт воситаларини ҳайдовчилар ёки бошқарувчи бошқа шахслар йўл ҳаракати қоидаларини бузганлари тақдирда — ҳарбий автомобиль инспекциясининг мансабдор шахслари томонидан.

273-модда. **Маъмурий йўл билан ушлаб туриш муддатлари**

Маъмурий ҳуқуқбузарлик қилган шахсни маъмурий йўл билан ушлаб туриш, алоҳида зарурлиги муносабати билан СССР қонун актларида маъмурий йўл билан ушлаб туришнинг бошқача муддатлари белгиланган ҳоллардан ташқари, уч соатдан ортиққа чўзилиши мумкин эмас.

Чегара режимини ёки СССР давлат чегараси орқали ўтиш пунктларидаги режимни бузган шахслар протокол тузиш учун уч соатгача муддатга ушлаб турилиши мумкин, ҳуқуқбузарнинг шахсини ва ишнинг ҳолатларини аниқлаш учун зарур бўлган ҳолларда — уч суткагача ушлаб турилиши мумкин, лекин бунда ушлаб туриш пайтидан бошлаб йигирма тўрт соат ичида прокурорга ёзма тарзда маълумот бериб қўйилади ёхуд ҳуқуқбузарларнинг шахсини кўрсатувчи ҳужжатлари бўлмаса, прокурорнинг рухсати билан у ўн суткагача муддатга ушлаб турилиши мумкин.

Майда безорилик қилган шахслар уларнинг иши халқ судьяси ёки ички ишлар органи бошлиғи (бошлиқ ўринбосари) томонидан кўриб чиқилгунга қадар ушлаб турилиши мумкин.

Маъмурий йўл билан ушлаб туриш муддати ҳуқуқбузарни протокол тузиш учун олиб келиш пайтидан бошланади, маст ҳолдаги шахслар хусусида эса, — улар ҳушёр тортган вақтдан бошланади.

274-модда. **Шахсий кўрикдан ўтказиш ва ашёларни кўздан кечириш**

Шахсий кўрикдан ўтказиш ички ишлар органларининг, ҳарбий соқчилик, граждан авиацияси органларининг, таможня муассасалари ва чегара қўшинларининг мансабдор шахслари томонидан, ССР Иттифоқи ва Ўзбекистон ССР қонун актларида бевосита кўзда тутилган ҳолларда эса — тегишли ваколат берилган бошқа органларнинг мансабдор шахслари томонидан амалга оширилиши мумкин.

Шахсий кўрикдан ўтказиш кўрикдан ўтказилаётган шахс билан бир жинсда бўлган ваколатли шахс томонидан ва бир жинсдаги иккита холис киши иштирок этган ҳолда амалга оширилиши мумкин.

Ашёларни кўздан кечириб чиқиш ички ишлар, ҳарбийлашган соқчилик органларининг, таможня муассасаларининг, чегара қўшинларининг тегишли ваколат берилган мансабдор шахслари томонидан, ўрмон соқчилиги органлари, балиқларни муҳофаза қилиш органлари, ов қилиш қоидаларига риоя этилиши устидан давлат назорати олиб борувчи органларнинг ваколатли мансабдор шахслари томонидан бажарилади, ССР Иттифоқи ва Ўзбекистон ССР қонун актларида бевосита назарда тутилган ҳолларда ваколатли бўлган бошқа органларнинг мансабдор шахслари томонидан ҳам амалга оширилади.

Ашёларни, қўл юкларини, багажларни, ов қилиш ва балиқ тутиш қуролларини, ов маҳсулотларини ва бошқа буюмларни кўздан кечириш одатда шу ашё ва буюмлар кимнинг мулки бўлса, ўша шахс иштирокида амалга оширилади. Кечиктириб бўлмайдиган ҳолларда, мазкур ашёлар, буюмлар уларнинг эгаси бўлмаган тақдирда, иккита холис киши иштирокида ҳам кўздан кечириб чиқилиши мумкин.

Шахсий кўрикдан ўтказиш ва ашёларни кўздан кечириш тўғрисида протокол тузилади ёки маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги протоколга ёхуд маъмурий йўл билан ушлаб туриш тўғрисидаги протоколга тегишинча ёзиб қўйилади.

Таможня муассасаларида шахсий кўрикдан ўтказиш ва ашёларни кўздан кечириш СССР Таможня кодекси билан белгиланган тартибда амалга оширилади.

275-модда. **Ашёлар ва ҳужжатларни олиб қўйиш**

Ҳуқуқбузарлик содир қилиш қуроли ҳисобланган ёки бевосита ҳуқуқбузарлик объекти бўлган, ҳуқуқбузарни ушлаш, шахсий кўрикдан ўтказиш ёки ашёларни кўздан кечириш вақтида аниқланган ашё ва ҳужжатлар ушбу Кодекснинг 272 ва 274-моддаларида назарда тутилган органларнинг мансабдор шахслари томонидан олиб қўйилади. Олиб қўйилган ашё ва ҳужжатлар шундай ашё ва ҳужжатларни олиб қўйиш ҳуқуқи берилган органлар (мансабдор шахслар) томонидан белгиланадиган жойларда маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги ишлар кўриб чиқилгунга қадар сақланади, иш кўриб бўлингач, уни кўриб чиқиш натижаларига қараб, бу ашё ва ҳужжатлар белгиланган тартибда мусодара қилинади ёки эгасига қайтариб берилади ёхуд йўқ қилиб юборилади, ашёлар ҳақ тўлаб олиб қўйилган тақдирда эса — сотиб юборилади.

Орден, медаль, СССР, Ўзбекистон ССР ёки Қорақалпоғистон АССР фахрий унвонининг кўкракка тақиладиган белгиси олиб қўйилганида улар қонуний эгасига қайтариб берилади. Қонуний эгаси номаълум бўлган тақдирда — тегишли бўлишига қараб, СССР Олий Совети Президиумига, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумига ёки Қорақалпоғистон АССР Олий Совети Президиумига юборилади.

Контрабанда буюмлари ушлаб қолинган тақдирда, контрабанда содир қилган шахс СССРда доимий истиқомат жойига эга бўлмаса, штраф ундирилишини таъминлаш мақсадида унинг ашёлари (қимматли буюмлари) олиб қўйилиши мумкин.

Ашё ва ҳужжатлар олиб қўйилган тақдирда протокол тузилади ёки маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги протоколга ёхуд ашёларни кўздан кечириб чиқиш ёки маъмурий йўл билан ушлаб туриш ҳақидаги протоколларга тегишинча ёзиб қўйилади.

Қилинган ҳуқуқбузарлик учун ушбу Кодексга мувофиқ транспорт воситасини, кичик ҳажмли кемани бошқариш ҳуқуқидан маҳрум қилиш тарзида маъмурий жазо берилиши мумкин бўлса, у ҳолда ҳуқуқбузардан унинг иши кўриб чиқилгунга қадар транспорт воситасини, кичик ҳажмли кемани бошқариш ҳуқуқини берувчи гувоҳномаси олиб қўйилади ва бу ҳақда маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги протоколга, шунингдек ҳайдовчи талонига, кемани бошқариш гувоҳномасига тегишли ёзув ёзиб қўйилиб, кейин улар ҳайдовчига, кема ҳайдовчига қайтариб берилади.

Транспорт воситаларини бошқариш ҳуқуқини берувчи гувоҳномани олиб қўйиш СССР Ички ишлар министрлиги томонидан белгиланган тартибда амалга оширилади, кичик ҳажмли кемаларни бошқариш ҳуқуқини берувчи гувоҳномани олиб қўйиш эса — Ўзбекистон ССР Кичик ҳажмли кемалар бўйича давлат инспекцияси томонидан амалга оширилади.

Ушбу Кодекснинг 178, 195-моддаларида, 196-моддаси биринчи ва иккинчи қисмлари, 197 ва 198-моддаларида назарда тутилган ҳуқуқбузарлик содир этилган тақдирда, милиция ходимлари иш кўриб чиқилгунга қадар ўқотар қуролни, шунингдек ўқ-дориларни олиб қўйишга ҳақлидирлар, бу хусусда мазкур қуролларнинг марка ёки моделлари, калибри, серияси ва номери, ўқ-дориларнинг миқдори ва тури кўрсатилган ҳолда протоколга тегишли ёзув ёзиб қўйилади. Ўз хизмат бурчини бажариш вақтида ҳуқуқбузарлик қилган шахс хусусида унинг ашёларини олиб қўйиш, шахсий кўрикдан ўтказиш ва ашёларини кўздан кечириб чиқиш жуда зарур бўлган ҳоллардагина бажарилади.

276-модда. **Транспорт воситасини бошқаришдан четлатиш ва мастлик ҳолатини аниқлаш учун текширувдан ўтказиш**

Маст деб ҳисоблашга етарли асослар бўлган транспорт воситаларининг бошқарувчилари ёки бошқа шахслар транспорт воситасини бошқаришдан четлаштирилиши ва белгиланган тартибда мастлик ҳолатини аниқлаш учун текширувдан ўтказилиши керак.

Мазкур шахсларнинг мастлик ҳолатини аниқлаш учун уларни текширишга юбориш ва текширувдан ўтказиш СССР Ички ишлар министрлиги, СССР Соғлиқни сақлаш министрлиги ва СССР Юстиция министрлиги белгилаб қўядиган тартибда амалга оширилади.

(Давоми. Боши газетанинг 24-25 декабрь сонларида).

(Давоми 3-, 4-бетларда).

ЎЗБЕКИСТОН ССРнинг МАЪМУРИЙ ҲУҚУҚБУЗАРЛИК ТЎҒРИСИДАГИ КОДЕКСИ

(Давоми. Боши 2-бетда).

277-модда. **Маъмурий йўл билан ушлаб туриш, ашёлар ва ҳужжатларни кўздан кечириш ва олиб қўйиш хусусида шикоят бериш**

Маъмурий йўл билан ушлаб туриш, шахсий кўрикдан ўтказиш, ашёларни кўздан кечириш ва ашё ҳамда ҳужжатларни олиб қўйиш хусусида манфаатдор шахс юқори турувчи органга (мансабдор шахсга) ёки прокурорга шикоят бериши мумкин.

21-БОБ

МАЪМУРИЙ ҲУҚУҚБУЗАРЛИК ТЎҒРИСИДАГИ ИШНИ КЎРИБ ЧИҚИШДА ҚАТНАШУВЧИ ШАХСЛАР

278-модда. **Маъмурий жавобгарликка тортилаётган шахснинг ҳуқуқ ва бурчлари**

Маъмурий жавобгарликка тортилаётган шахс ишга оид материаллар билан танишиб чиқиш, изоҳотлар бериш, далиллар келтириш, илтимослар қилиш; ишни кўриб чиқиш вақтида адвокатнинг юридик ёрдамидан фойдаланиш; иш юритилаётган тилни билмаган тақдирда ўз она тилида сўзлаш ва таржимоннинг хизматларидан фойдаланиш, иш юзасидан чиқарилган қарор хусусида шикоят бериш ҳуқуқига эгадир. Маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги иш маъмурий жавобгарликка тортилаётган шахснинг иштирокида кўриб чиқилади. Мазкур шахс ишни кўриб чиқиш жойи ва вақти ҳақида ўз вақтида огоҳлантирилганлиги хусусида тегишли маълумотлар бўлган ва ундан ишни кўриб чиқишни кечиктириш хусусида ҳеч қандай илтимос тушмаган ҳоллардагина иш унинг иштирокисиз кўриб чиқилиши мумкин.

Ушбу Кодекснинг 56, 156, 171, 177-моддаларида, 180-моддаси учинчи қисмида, 187 ва 189-моддаларида назарда тутилган маъмурий ҳуқуқбузарликлар тўғрисидаги ишларни кўриб чиқиш вақтида маъмурий жавобгарликка тортилаётган шахснинг ҳозир бўлиши шартдир. Башарти у ички ишлар органининг ёки халқ судьясининг чақирувига биноан келишдан бўйин товлаган тақдирда, мазкур шахс ички ишлар органи (милиция) томонидан мажбуран олиб келиниши мумкин.

ССР Иттифоқи ва Ўзбекистон ССР қонунларида маъмурий жавобгарликка тортилаётган шахснинг ишни кўриб ҳал қилувчи орган (мансабдор шахс) ҳузурига келиши шарт бўлган бошқа ҳоллар ҳам кўзда тутилган бўлиши мумкин.

279-модда. **Жабрдийда**

Жабрдийда деганда маъмурий ҳуқуқбузарлик қилиш йўли билан маънавий, жисмоний ёки мулкий зиён етказилган шахс тушунилади.

Жабрдийда ишга оид ҳамма материаллар билан танишиб чиқишга, илтимослар қилишга, маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги иш юзасидан чиқарилган қарор устидан шикоят беришга ҳақлидир.

Жабрдийда ушбу Кодекснинг 282-моддасига мувофиқ гувоҳ сифатида сўроқ қилиниши мумкин.

280-модда. **Қонуний вакиллар**

Вояга етмаган ёки ўзининг жисмоний ёхуд руҳий камчиликлари сабабли маъмурий ҳуқуқбузарликлар тўғрисидаги ишлар юзасидан ўз ҳуқуқини ўзи амалга оширолмайдиган, маъмурий жавобгарликка тортилаётган шахснинг ва жабрдийданинг манфаатларини улар учун мазкур шахсларнинг қонуний вакиллари (ота-оналари, фарзандликка олувчилар, васийлар, ҳомийлар) ифодалашга ҳақлидирлар.

281-модда. **Адвокат**

Маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги ишни кўриб чиқишда қатнашувчи адвокат ишга оид барча материаллар билан танишиб чиқиш, илтимослар қилиш; уни таклиф қилган шахснинг топшириғига биноан мазкур шахс номидан ишга тегишли қарор устидан шикоят бериш ҳуқуқига эгадир.

Адвокатнинг ваколатлари юридик консультация томонидан бериладиган ордер билан тасдиқланади.

282-модда. **Гувоҳ**

Маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги ишнинг аниқланиши керак бўлган бирон-бир ҳолатини билган ҳар қандай шахс шу иш юзасидан гувоҳ сифатида чақирилиши мумкин.

Ишни кўриб чиқувчи орган (мансабдор шахс)нинг чақириғига биноан гувоҳ кўрсатилган вақтда келишга, ҳаққоний кўрсатмалар беришга: шу иш хусусида ўзига маълум бўлган ҳамма нарсаларни баён қилишга ва қўйилган масалаларга аниқ жавоб беришга мажбурдир.

283-модда. **Эксперт**

Эксперт маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги иш юзасидан махсус тушунчага эга бўлиш зарурати туғилган ҳолларда шу ишни кўриб чиқаётган орган (мансабдор шахс) томонидан тайинланади.

Эксперт чақириқ бўйича келишга ва ўз олдига қўйилган масалалар юзасидан объектив хулосалар беришга мажбурдир.

Эксперт:

1) экспертиза предметига оид иш материаллари билан танишиб чиқиш;

2) хулоса бериш учун зарур бўлган қўшимча материалларни беришни сўраб илтимослар қилиш;

3) жавобгарликка тортилаётган шахсга, жабрдийдага, гувоҳларга маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги ишни кўриб чиқаётган орган (мансабдор шахс) рухсати билан экспертиза предметига оид бўлган саволларни бериш;

4) ишни кўриб чиқиш вақтида қатнашиш ҳуқуқига эгадир.

284-модда. **Таржимон**

Таржимон маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги ишни кўриб чиқаётган орган (мансабдор шахс) томонидан тайинланади.

Таржимон мазкур орган (мансабдор шахс)нинг чақириғига биноан келишга ва ўзига топширилган таржимани тўла-тўкис ҳамда аниқ бажаришга мажбурдир.

285-модда. **Жабрдийдалар, гувоҳлар, экспертлар ва таржимонларга тўланиши лозим бўлган харажатлар**

Жабрдийдалар, гувоҳлар, экспертлар ва таржимонлар маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги ишни кўриб чиқувчи орган (мансабдор шахс) ҳузурига келишлари муносабати билан уларнинг қилган харажатлари белгиланган тартибда ундириб берилади.

Жабрдийдалар, гувоҳлар, экспертлар ва таржимонлар сифатида чақирилган шахсларнинг маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги ишни кўриб чиқувчи орган (мансабдор шахс) ҳузурига келиши муносабати билан улар ишда бўлмаган вақтда ўз иш жойидаги маоши белгиланган тартибда сақланади.

22-БОБ

МАЪМУРИЙ ҲУҚУҚБУЗАРЛИК ТЎҒРИСИДАГИ ИШЛАРНИ КЎРИБ ЧИҚИШ

286-модда. **Маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги ишни кўриб чиқишга тайёрлаш**

Маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги ишни кўришга тайёрлаш вақтида тегишли орган (мансабдор шахс) қуйидаги масалаларни:

1) мазкур ишни кўриб чиқиш унинг ҳуқуқ доирасига кириш-кирмаслигини;

2) маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги протокол ва ишга оид бошқа материаллар тўғри тузилган-тузилмаганлигини;

3) ишни кўришда қатнашувчи шахслар уни кўриб чиқиш вақти ва жойи ҳақида хабардор қилинган-қилинмаганлигини;

4) зарур қўшимча материаллар сўраб олинган-олинмаганлигини;

5) маъмурий жавобгарликка тортилаётган шахс, жабрдийда, унинг қонуний вакиллари, адвокат қилган илтимослар ҳақидаги масалаларни ҳал этади.

287-модда. **Маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги ишни кўриб чиқиш жойи**

Маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги иш шундай ҳуқуқбузарлик содир этилган жойда кўриб чиқилади.

Ушбу модданинг 127, 130—139, 141, 142-моддаларида назарда тутилган маъмурий ҳуқуқбузарликлар тўғрисидаги ишлар транспорт воситалари учетга олинган жойда ҳам кўриб чиқилиши мумкин.

Ушбу кодекснинг 179-моддасида ва 180-моддаси биринчи, иккинчи ҳамда учинчи қисмларида назарда тутилган маъмурий ҳуқуқбузарликлар тўғрисидаги ишлар шундай ҳуқуқбузарлик содир этилган жойда ёки ҳуқуқбузарнинг истиқомат жойида кўриб чиқилади.

Маъмурий комиссиялар ва вояга етмаганлар иши билан шуғулланувчи комиссиялар маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги ишларни ҳуқуқбузарнинг истиқомат жойида кўриб чиқадилар.

ССР Иттифоқи ва Ўзбекистон ССРнинг қонунларида маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги ишни бошқа жойда кўриб чиқиш ҳам назарда тутилган бўлиши мумкин.

288-модда. **Маъмурий ҳуқуқбузарликлар тўғрисидаги ишларни кўриб чиқиш муддатлари**

Маъмурий ҳуқуқбузарликлар тўғрисидаги ишлар мазкур ишни кўриб чиқиш ваколати берилган орган (мансабдор шахс) томонидан маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги протокол ва ишга оид бошқа материаллар олинган кундан бошлаб ўн беш кунлик муддат ичида кўриб чиқилади.

Ушбу Кодекснинг 173, 177-моддаларида, 180-моддаси биринчи, иккинчи ва учинчи қисмларида ҳамда 187-моддасида назарда тутилган маъмурий ҳуқуқбузарликлар тўғрисидаги ишлар бир сутка мобайнида кўриб чиқилади, ушбу Кодекснинг 156 ва 171-моддаларида назарда тутилган ишлар эса — уч сутка мобайнида, шу Кодекснинг 56-моддасида назарда тутилган ишлар—ўн беш кунлик муддат ичида кўриб чиқилади.

ССР Иттифоқи ва Ўзбекистон ССР қонунларида маъмурий ҳуқуқбузарликлар тўғрисидаги ишларни кўриб чиқишнинг бошқа муддатлари ҳам кўзда тутилиши мумкин.

289-модда. **Маъмурий ҳуқуқбузарликлар тўғрисидаги ишларни кўриб чиқиш тартиби**

Ишни кўриб чиқиш шу ишни кўрувчи коллегиал органнинг составини эълон қилиш ёки мансабдор шахсни таништиришдан бошланади.

Ишни кўриб чиқувчи коллегиал органнинг мажлисида раислик қилувчи ёки мансабдор шахс қандай иш кўриб чиқилиши лозимлигини, маъмурий жавобгарликка ким тортилаётганлигини эълон қилади, ишни кўриб чиқишда қатнашувчи шахсларга уларнинг ҳуқуқ ва бурчларини тушунтиради, маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги протоколни ўқиб эшиттиради. Мажлисда ишни кўриб чиқишда қатнашувчи шахслар ахбороти тингланади, келтирилган далиллар ўрганилади ва тушган илтимослар ҳал этилади. Ишни кўриб чиқишда прокурор қатнашган тақдирда унинг хулосаси тингланади.

290-модда. **Маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги ишни кўриб чиқиш вақтида аниқлаш лозим бўлган ҳолатлар**

Маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги ишни кўриб чиқиш чоғида тегишли орган (мансабдор шахс): маъмурий ҳуқуқбузарлик содир этилган-этилмаганлигини, мазкур шахс уни содир этишда айбдор-айбдор эмаслигини, у маъмурий жавобгарликка тортилиш - тортилмаслигини, жавобгарликни енгиллаштирувчи ва оғирлаштирувчи ҳолатлар бор-йўқлигини, мулкий зарар етказилган-етказилмаганлигини, маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги материалларни ўртоқлик суди, ичкиликбозликка қарши кураш олиб бориш юзасидан корхоналар, муассасалар, ташкилотлар ва уларнинг структуравий бўлинмаларида тузилган комиссия, жамоат ташкилоти, меҳнат коллективи муҳокамасига топшириш учун асослар мавжудлиги ёки мавжуд эмаслигини аниқлаб чиқиши, шунингдек ишни тўғри ҳал қилиш учун аҳамиятга эга бўлган бошқа ҳолатларни аниқлаб билиши шарт.

291-модда. **Коллегиал орган мажлисининг протоколи**

Маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги ишни кўриб чиқиш пайтида коллегиал орган протокол юритади. Бу протоколда:

1) мажлис бўлган кун ва жой;

2) ишни кўриб чиқувчи органнинг номи ва состави;

3) кўрилаётган ишнинг мазмуни;

4) ишда қатнашувчи шахсларнинг ҳозир бўлган-бўлмаганлиги ҳақидаги маълумотлар;

5) ишни кўришда қатнашувчи шахсларнинг изоҳотлари, уларнинг илтимослари ва бу илтимосларни кўриб чиқиш натижалари;

6) ишни кўриб чиқиш пайтида ўрганилган ҳужжатлар ва ашёвий далиллар;

7) қабул қилинган қарорни эълон қилиш тўғрисидаги маълумотлар ва унинг устидан шикоят бериш тартиби ва муддатлари тушунтирилганлиги кўрсатилган бўлади.

Коллегиал орган мажлисининг протоколи мажлисда раислик қилувчи ва секретарь томонидан имзоланади.

292-модда. **Маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги иш юзасидан чиқарилган қарор**

Маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги ишни кўриб чиқиб, орган (мансабдор шахс) шу иш юзасидан қарор қабул қилади. Халқ депутатлари посёлка, қишлоқ, овул Совети ижроия комитетининг маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги иш юзасидан чиқарган қарори ҳал қилув қарори сифатида қабул этилади.

Қарорда қуйидагилар кўрсатилган бўлиши керак: қарор чиқарган орган (мансабдор шахс)нинг номи, ишни кўриб чиқиш вақти; иши кўриб чиқилаётган шахс хусусидаги маълумотлар; ишни кўриб чиқиш чоғида аниқланган ҳолатларнинг баёни; содир қилинган маъмурий ҳуқуқбузарлик учун жавобгарликни кўзда тутувчи норматив акт; иш юзасидан қабул қилинган ҳал қилув қарори.

Агарда маъмурий ҳуқуқбузарлик учун ушбу Кодекснинг 222-моддаси 1—4 бандларида кўрсатилган органлар (мансабдор шахслар) томонидан жазо бериш тўғрисидаги масалани ҳал қилиш чоғида айбдордан етказилган мулкий зарарни ундириб олиш масаласи ҳам ҳал этиладиган бўлса, у ҳолда иш юзасидан чиқарилган қарорда ундириб олиниши лозим бўлган шу зарарнинг миқдори, уни ундириб олиш муддатлари ва тартиби ҳам кўрсатилади.

Иш юзасидан чиқарилган қарорда олиб қўйилган ашёлар ва ҳужжатлар масаласи ҳал этилган бўлиши лозим.

Коллегиал органнинг қарори мажлисда ҳозир бўлган шу коллегиал орган аъзоларининг оддий кўпчилик овози билан қабул қилинади.

Маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги иш юзасидан чиқарилган қарор шу ишни кўриб чиқаётган мансабдор шахс томонидан имзоланади, коллегиал органнинг қарори эса — мажлисда раислик қилувчи ва секретарь томонидан имзоланади.

ССР Иттифоқи ва Ўзбекистон ССР қонунларида назарда тутилган ҳолларда ундириб олиш чорасини қўлланиш тўғрисида маъмурий ҳуқуқбузарлик ҳақидаги протоколга тегишли ёзув ёзиб қўйилади ёхуд бу қарор бошқача тарзда белгиланган усулда расмийлаштирилади.

293-модда. **Қарорларнинг турлари**

Маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги ишни кўриб чиқиб, орган (мансабдор шахс) қуйидаги қарорлардан бирини қабул қилади:

1) маъмурий жазо бериш тўғрисида;

2) ишни кўришни тўхтатиш ҳақида.

Ишни кўришни тўхтатиш тўғрисидаги қарор оғзаки танбеҳ берилган, материаллар кўриб чиқиш учун ўртоқлик судига, ичкиликбозликка қарши кураш олиб бориш юзасидан корхона, муассаса, ташкилот ва уларнинг структуравий бўлинмаларида тузилган комиссияга, жамоат ташкилоти ёки меҳнат коллективига ёхуд прокурорга, дастлабки тергов ёки суриштирув органига топширилган пайтда, шунингдек ушбу Кодекснинг 257-моддасида назарда тутилган ҳолатлар мавжуд бўлган тақдирда чиқарилади.

294-модда. **Иш юзасидан чиқарилган қарорни эълон қилиш ва унинг копиясини бериш**

Қабул қилинган қарор ишни кўриб чиқиш тугаллангач дарҳол эълон қилинади.

Қарорнинг копияси уч кунлик муҳлат ичида устидан шу қарор чиқарилган шахсга топширилади ёки жўнатилади; шунингдек жабрдийданинг илтимосига кўра унга юборилади.

Қарорнинг копияси тилхат билан берилади. Башарти қарорнинг копияси жўнатилса, бу ҳақда делога ёзув ёзиб қўйилади.

Таможня қоидаларини бузиш ва контрабанда тўғрисидаги ишлар юзасидан чиқарилган қарорнинг копияси устидан шу қарор чиқарилган шахсга СССР Таможня кодексида белгиланган тартибда топширилади.

Ўқотар қуроллар, шунингдек ўқ-дорилар хизмат вазифаларини бажариш муносабати билан ишониб топширилган ёки корхона, муассаса, ташкилот томонидан вақтинча фойдаланиш учун берилган шахслар хусусида ушбу Кодекснинг 178-моддасида ва 196-моддаси биринчи ва иккинчи қисмларида назарда тутилган ҳуқуқбузарликлар тўғрисидаги ишлар юзасидан чиқарилган қарорларнинг копияси ахборот учун тегишли корхона, муассаса ёки ташкилотга юборилади ва мазкур шахснинг ўқотар қуролдан фойдаланишини тақиқлаш масаласини кўриб чиқмоқ учун ички ишлар органига юборилади.

295-модда. **Маъмурий жазо бериш тўғрисида чиқарилган қарорни жамоатчиликка маълум қилиш**

Ушбу Кодекснинг 56, 133, 137, 142, 171, 177 ва 179-моддаларида, 180-моддасининг биринчи, иккинчи ва учинчи қисмларида назарда тутилган маъмурий ҳуқуқбузарликлар тўғрисидаги ишларни кўриб чиқувчи орган (мансабдор шахс) ҳуқуқбузарга жазо бериш ҳақидаги маълумотларни шу ҳуқуқбузар ишлаб, ўқиб ёки яшаб турган жойдаги маъмурият ёки жамоат ташкилотига, шу Кодекснинг 220 ва 221 моддаларида назарда тутилган ҳолларда эса, — мазкур шахс ишлаб ёки ўқиб турган жойдаги корхона, муассаса, ташкилот, колхоз ва ўқув юртининг раҳбарига маълум қилади. Ушбу Кодекснинг 56-моддасида назарда тутилган маъмурий ҳуқуқбузарликлар тўғрисидаги ишлар юзасидан қабул қилинган ҳал қилув қарори ҳақида ҳам майда талон-торож қилиш тўғрисидаги протоколни судга юборган корхона, муассаса, ташкилотнинг маъмурияти ёки ички ишлар органига маълум қилинади.

296-модда. **Маъмурий ҳуқуқбузарлик содир қилишга олиб келган сабаблар ва шарт-шароитларни йўқотиш тўғрисидаги таклифлар**

Ишни кўриб чиқувчи орган (мансабдор шахс) маъмурий ҳуқуқбузарликлар содир этилишига олиб келган сабаб ва шарт-шароитларни аниқлаш чоғида мазкур сабаб ва шарт-шароитларни йўқотиш юзасидан чоралар кўриш тўғрисидаги таклифларни тегишли корхона, муассаса, ташкилот ва мансабдор шахсларга ҳавола этади. Мазкур ташкилотлар ва шахслар шундай таклиф тушган кундан бошлаб бир ой мобайнида уни киритган органга (мансабдор шахсга) кўрилган чоралар ҳақида маълум қиладилар.

23-БОБ

МАЪМУРИЙ ҲУҚУҚБУЗАРЛИК ТЎҒРИСИДАГИ ИШ ЮЗАСИДАН ЧИҚАРИЛГАН ҚАРОР ХУСУСИДА ШИКОЯТ БЕРИШ ВА ПРОТЕСТ БИЛДИРИШ

297-модда. **Маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги иш юзасидан чиқарилган қарор хусусида шикоят бериш ҳуқуқи**

Маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги иш юзасидан чиқарилган қарор хусусида устидан шу қарор чиқарилган шахс, шунингдек жабрдийда шикоят бериши мумкин.

Район (шаҳар) халқ суди (халқ судьяси) маъмурий жазо бериш тўғрисида чиқарган қарор қатъий бўлиб, маъмурий ҳуқуқбузарликлар тўғрисидаги ишларни кўриб чиқиш тартибида унинг устидан шикоят ёзилиши мумкин эмас, ССР Иттифоқи ва Ўзбекистон ССР қонун актларида кўзда тутилган ҳоллар бундан мустаснодир.

298-модда. **Маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги иш юзасидан чиқарилган қарор хусусида шикоят бериш тартиби**

Маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги иш юзасидан чиқарилган қарор устидан, яъни:

1) маъмурий комиссия, вояга етмаганлар иши билан шуғулланувчи комиссиянинг қарори устидан — халқ депутатлари тегишли Советининг ижроия комитетига ёки район (шаҳар) халқ судига шикоят бериш мумкин, суд қабул қилган ҳал қилув қарори қатъийдир;

2) халқ депутатлари посёлка, қишлоқ, овул Советининг ижроия комитети қабул қилган ҳал қилув қарори устидан — халқ депутатлари район, шаҳар (шаҳардаги район) Советининг ижроия комитетига ёки район (шаҳар) халқ судига шикоят бериш мумкин, суднинг қабул қилган ҳал қилув қарори қатъийдир.

3) бошқа орган (мансабдор шахс) қабул қилган:

штраф тариқасида маъмурий жазо бериш тўғрисидаги қарор устидан — юқори турувчи орган (юқори турувчи мансабдор шахс)га ёки район (шаҳар) халқ судига шикоят бериш мумкин, суднинг қабул қилган ҳал қилув қарори қатъийдир.

бошқа хилдаги маъмурий жазо бериш тўғрисидаги қарор устидан — юқори турувчи орган (юқори турувчи мансабдор шахс)га шикоят бериш мумкин, шундан кейин бундай шикоят район (шаҳар) халқ судига берилиши мумкин, суднинг қабул қилган ҳал қилув қарори қатъийдир;

4) ички ишлар органи (мансабдор шахс)нинг ҳуқуқбузарлик содир қилинган жойда протокол тузмасдан огоҳлантириш тариқасида маъмурий жазо бериш тўғрисида чиқарган қарори устидан — юқори турувчи орган (юқори турувчи мансабдор шахс)га шикоят бериш мумкин;

5) ҳарбий автомобиль инспекциясининг мансабдор шахси протокол тузмасдан огоҳлантириш тариқасида маъмурий жазо бериш тўғрисида чиқарган қарор устидан — мазкур шикоятни кўриб чиқишга ҳақли бўлган юқори мансабдор шахсга шикоят бериш мумкин.

Агарда ССР Иттифоқи қонунларида бошқача ҳол кўзда тутилмаган бўлса, шикоят маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги иш хусусида қарор чиқарган органга (мансабдор шахсга) юборилади.

Тушган шикоят ушбу моддага мувофиқ мазкур шикоятни кўриб чиқиш ҳуқуқига эга бўлган ва шикоят ўз адресига юборилган орган (мансабдор шахс)га делоси билан бирга уч суткалик муддат ичида юборилади.

Маъмурий жазо бериш тўғрисидаги қарор хусусида шикоят берган шахсдан давлат пошлинаси олинмайди.

299-модда. **Маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги иш юзасидан чиқарилган қарор хусусида шикоят бериш муддати**

Маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги иш юзасидан чиқарилган қарор хусусида шу қарор чиқарилган кундан бошлаб ўн кун мобайнида шикоят берилиши мумкин. Мазкур муддат узрли сабаблар билан ўтказиб юборилган тақдирда устидан қарор чиқарилган шахснинг аризасига мувофиқ бу муддат шикоятни кўриб чиқиш ҳуқуқига эга бўлган орган (мансабдор шахс) томонидан қайта тикланиши мумкин.

300-модда. **Маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги иш юзасидан чиқарилган қарор хусусида протест билдириш**

Маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги иш юзасидан чиқарилган қарор хусусида прокурор протест билдириши мумкин.

301-модда. **Шикоят берилганлиги ёки протест билдирилганлиги муносабати билан қарорнинг ижросини тўхтатиб туриш**

Белгиланган муддатда шикоят бериш маъмурий жазо бериш тўғрисидаги қарорнинг ижросини шу шикоят кўриб чиқилгунга қадар тўхтатиб туради, ушбу Кодекснинг 26 ва 32-моддаларида назарда тутилган маъмурий жазо бериш тўғрисидаги қарорлар, шунингдек — маъмурий ҳуқуқбузарлик содир қилинган жойда ундириб олинадиган штраф солиш ҳоллари ҳам бундан мустасно.

Прокурорнинг протест билдириши қарорнинг ижросини шу протест кўриб чиқилгунга қадар тўхтатиб туради.

302-модда. **Маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги иш юзасидан чиқарилган қарор хусусида берилган шикоят ва протестни кўриб чиқиш муддати**

Маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги иш юзасидан чиқарилган қарор хусусидаги шикоят ва протест, агар ССР Иттифоқи қонунларида бошқача ҳол белгиланган бўлмаса, шикоят ва протест тушган кундан бошлаб ўн кунлик муддат ичида ваколатли органлар (мансабдор шахслар) томонидан кўриб чиқилади.

303-модда. **Маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги иш юзасидан чиқарилган қарор хусусида берилган шикоят ва протестни кўриб чиқиш**

Маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги иш юзасидан чиқарилган қарор хусусида берилган шикоят ёки протестни кўриб чиқиш пайтида тегишли орган (мансабдор шахс) чиқарилган шу қарорнинг қанчалик қонуний ва асосли эканлигини текширади.

304-модда. **Шикоят ёки протестни кўриб чиқувчи орган (мансабдор шахс) қабул қилган ҳал қилув қарори**

Маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги иш юзасидан чиқарилган қарор хусусида берилган шикоят ёки протестни кўриб чиқиш пайтида орган (мансабдор шахс) қуйидаги ҳал қилув қарорларидан бирини қабул қилади:

1) чиқарилган қарорни ўзгартирмай қолдиради, шикоят ёки протестни қаноатлантирмай қолдиради;

2) чиқарилган қарорни бекор қилиб, ишни қайта кўриб чиқиш учун юборади;

3) чиқарилган қарорни бекор қилади ва ишни кўришни тўхтатади;

4) жазо чорасини маъмурий ҳуқуқбузарлик учун жавобгарликка тортувчи норматив актда назарда тутилган доирада ўзгартиради, лекин бунда жазо чораси кучайтирилиши мумкин эмас.

Агар чиқарилган қарор мазкур ишни ҳал қилишга ҳақли бўлмаган орган (мансабдор шахс) томонидан қабул қилинганлиги аниқланса, у ҳолда бундай қарор бекор қилиниб, иш компетентли орган (мансабдор шахс)нинг кўриб чиқиши учун юборилади.

Маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги иш юзасидан чиқарилган қарор хусусида берилган шикоят ёки протест бўйича ҳал қилув қарорининг копияси устидан шу қарор чиқарилган шахсга уч кунлик муддат ичида юборилади, жабрдийдага эса — унинг илтимосига биноан юборилади. Билдирилган протестни кўриб чиқиш натижалари тўғрисида прокурорга маълум қилиб қўйилади.

305-модда. **Халқ судьяси, ички ишлар органи бошлиғи, юқори суд раиси ва юқори турувчи ички ишлар органи бошлиғининг ишни қайта кўриб чиқиш хусусидаги ваколатлари**

Ушбу Кодекснинг 42—44, 56, 156, 171, 177, 184, 187 ва 189-моддаларида назарда тутилган маъмурий ҳуқуқбузарликлар тўғрисидаги ишлар юзасидан халқ судьяси қабул қилган қарор прокурорнинг протести бўйича халқ судьясининг ўзи томонидан, шунингдек прокурор протест билдирган-билдирмаганлигидан қатъи назар, юқори турувчи суднинг раиси томонидан бекор қилиниши ёки ўзгартирилиши мумкин.

Ушбу Кодекснинг 177-моддасида назарда тутилган маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги иш юзасидан ички ишлар органининг бошлиғи чиқарган қарор прокурорнинг протести бўйича ички ишлар органи бошлиғининг ўзи томонидан, шунингдек прокурор протест билдирган-билдирмаганлигидан қатъи назар, юқори турувчи ички ишлар органи бошлиғи томонидан бекор қилиниши ёки ўзгартирилиши мумкин.

306-модда. **Шикоят юзасидан қабул қилинган ҳал қилув қарорига протест билдириш**

Маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги иш юзасидан чиқарилган қарор устидан берилган шикоят хусусидаги ҳал қилув қарорига прокурор протест билдириши мумкин.

Шикоят юзасидан қабул қилинган ҳал қилув қарорига протест шикоят юзасидан ҳал қилув қарори қабул қилган орган (мансабдор шахс)дан юқори турувчи органга (мансабдор шахс)га берилади.

307-модда. **Маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги ишни тўхтатиш шарти билан қарорни бекор қилиш оқибатлари**

Маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги ишни тўхтатиш шарти билан қарорни бекор қилиш ундириб олинган пул суммаларини, ҳақи тўлаб олиб қўйилган ва мусодара қилинган буюмларни қайтариб беришга, шунингдек илгари қабул қилинган қарор билан боғлиқ бўлган бошқа чеклашларни бекор қилишга сабаб бўлади. Буюмни қайтариб бериш мумкин бўлмаган ҳолларда унинг қиймати қайтарилади.

Гражданни қамоққа олиш ёки ахлоқ тузатиш иши бериш тарзида унга маъмурий жазо чорасини ғайриқонуний равишда қўлланиш натижасида келтирилган зарарнинг ўрни қонунларда белгиланган тартибда қопланади.

V бўлим

МАЪМУРИЙ ЖАЗО БЕРИШ ТЎҒРИСИДАГИ ҚАРОРЛАРНИ ИЖРО ЭТИШ

24-БОБ

УМУМИЙ ҚОИДАЛАР

308-модда. **Маъмурий жазо бериш тўғрисидаги қарорнинг мажбурийлиги**

Маъмурий жазо бериш тўғрисидаги қарор давлат ва жамоат ташкилотлари, корхоналар, муассасалар, ташкилотлар, мансабдор шахслар ва гражданлар ижро этиши учун мажбурийдир.

309-модда. **Қарорни ижро этиш**

Маъмурий жазо бериш тўғрисидаги қарор, башарти ССР Иттифоқи қонунларида, ушбу Кодексда ва Ўзбекистон ССРнинг бошқа қонунларида ўзгача ҳол белгиланмаган бўлса, қабул қилинган пайтдан бошлаб ижро этилиши лозим.

Маъмурий жазо бериш тўғрисидаги қарор хусусида шикоят берилган ёки протест билдирилган тақдирда, бу қарор берилган шикоят ёки протест қаноатлантирилмай қолгандан кейин ижро этилиши керак, огоҳлантириш тарзида, шунингдек маъмурий ҳуқуқбузарлик қилинган жойнинг ўзида ундириб олинадиган штраф солиш ҳолларида жазо чораси қўлланиш тўғрисидаги қарор бундан мустаснодир.

Штраф солиш тарзида маъмурий жазо бериш тўғрисидаги қарор, ушбу Кодекснинг 316-моддаси биринчи қисмида белгилаб қўйилганидек, шу қарорни ихтиёрий равишда бажариш муддати ўтиб кетгандан кейин мажбурий равишда ижро этилади.

Маъмурий жазо бериш тўғрисидаги қарор уни чиқарган орган (мансабдор шахс) томонидан ижро этилади.

310-модда. **Маъмурий жазо бериш тўғрисидаги қарорларнинг ижроси**

Маъмурий жазо бериш тўғрисидаги қарорлар ССР Иттифоқи қонунларида, ушбу Кодексда ва Ўзбекистон ССРнинг бошқа қонунларида белгилаб қўйилган тартибда ваколатли органлар томонидан ижро этилади.

Маъмурий тартибда қамоққа олиш тўғрисидаги қарор ССР Иттифоқи қонунларида белгиланган тартибда ички ишлар органлари томонидан ижро этилади.

Бир шахс хусусида маъмурий жазо бериш тўғрисида бир неча қарор чиқарилган тақдирда ҳар бир қарор мустақил равишда ижро этилади.

311-модда. **Маъмурий жазо бериш тўғрисидаги қарорнинг ижросини кечиктириш**

Маъмурий тартибда қамоққа олиш, ахлоқ тузатиш иши бериш ёки штраф солиш (маъмурий ҳуқуқбузарлик қилинган жойнинг ўзида штраф олиш бундан мустаснодир) тарзида маъмурий жазо бериш тўғрисидаги қарорни дарҳол ижро этишга имкон бермайдиган ҳолатлар мавжуд бўлган тақдирда, шу қарорни чиқарган орган (мансабдор шахс) қарорнинг ижросини бир ойгача муддатга кечиктириши мумкин.

312-модда. **Маъмурий жазо бериш тўғрисидаги қарорнинг ижросини тўхтатиш**

Маъмурий жазо бериш тўғрисида қарор чиқарган орган (мансабдор шахс) қуйидаги ҳолларда қарорнинг ижросини тўхтатади:

1) амнистия эълон қилиниб, у маъмурий жазо чорасини қўлланишни бекор қилса;

2) маъмурий жавобгарлик белгиловчи акт бекор қилинган бўлса;

3) устидан қарор чиқарилган шахс вафот этган тақдирда.

313-модда. **Маъмурий жазо бериш тўғрисидаги қарор ижросининг муҳлати**

Маъмурий жазо бериш тўғрисида чиқарилган қарор қабул қилинган кундан бошлаб уч ой мобайнида ижро этилмаган бўлса, у ҳолда бундай қарор ижро этилмайди. Ушбу Кодекснинг 301-моддасига мувофиқ қарорнинг ижроси тўхтатиб турилган тақдирда, уни ижро этиш муҳлати шикоят ёки протест кўриб чиқилгунга қадар тўхтатилади. Ушбу Кодекснинг 311-моддасига мувофиқ қарорнинг ижроси кечиктирилган тақдирда, уни ижро этиш муҳлати кечиктириш муддати ўтганга қадар тўхтатиб турилади.

ССР Иттифоқи ва Ўзбекистон ССР қонунлари билан маъмурий ҳуқуқбузарликларнинг айрим турлари тўғрисидаги ишлар юзасидан чиқарилган қарорларни ижро этиш учун узоқроқ муддатлар белгилаб қўйилиши мумкин.

СССР Таможня кодексига мувофиқ контрабанда буюмлари, шунингдек СССР давлат чегараси орқали контрабанда буюмларини олиб ўтиш ёки уларни яшириб келтириш учун мўлжалланган ташиш воситалари ва бошқа воситалар қачон топилганидан қатъи назар мусодара қилиниши лозим.

314-модда. **Қарорларнинг ижроси билан боғлиқ бўлган масалаларни ҳал қилиш**

Маъмурий жазо бериш тўғрисидаги қарорнинг ижроси билан боғлиқ бўлган масалалар шу қарорни чиқарган орган (мансабдор шахс) томонидан ҳал қилинади.

Маъмурий жазо бериш тўғрисидаги қарорнинг тўғри ва ўз вақтида ижро этилишини контрол қилиш вазифаси шу қарорни чиқарган орган (мансабдор шахс) зиммасига юклатилади.

25-БОБ

ОГОҲЛАНТИРИШ ТАРЗИДА ЖАЗО БЕРИШ ТЎҒРИСИДАГИ ҚАРОРНИ ИЖРО ЭТИШ

315-модда. **Огоҳлантириш тарзида жазо бериш тўғрисида чиқарилган қарорни ижро этиш тартиби**

Огоҳлантириш тарзида маъмурий жазо бериш тўғрисидаги қарор шу қарорни чиқарган орган (мансабдор шахс) томонидан ишни кўриб чиқиш тамом бўлганидан сўнг қарор эълон қилиш йўли билан ижро этилади.

Огоҳлантириш тарзида маъмурий жазо бериш тўғрисидаги қарор ҳуқуқбузар йўқ вақтида чиқарилган бўлса, унга мазкур Кодекснинг 294-моддасида кўзда тутилган тартибда шу қарорнинг копияси топширилади.

Огоҳлантириш тарзида маъмурий жазо бериш тўғрисидаги қарор ушбу Кодекснинг 130—140-моддаларида назарда тутилган хатти-ҳаракатлар содир этилган жойда чиқарилган бўлса, у СССР Ички ишлар министрлиги, Ўзбекистон ССР Кичик ҳажмли кемалар бўйича давлат инспекцияси томонидан белгиланган усул билан расмийлаштирилади.

26-БОБ

ШТРАФ СОЛИШ ТЎҒРИСИДАГИ ҚАРОРНИ ИЖРО ЭТИШ

316-модда. **Штраф солиш тўғрисидаги қарорни ижро этиш муддатлари ва тартиби**

Штраф ҳуқуқни бузувчи шахс томонидан унга штраф солиш тўғрисидаги қарор топширилган кундан бошлаб ўн беш кундан кечиктирмай, бундай қарор хусусида шикоят берилган ёки протест билдирилган тақдирда —шикоят ёки протест қондирилмаганлиги хусусида хабар берилган кундан бошлаб ўн беш кундан кечикмай тўланиши лозим.

Ўн олти ёшдан ўн саккиз ёшгача бўлган, майда хулиганлик қилган шахсларнинг мустақил иш ҳақи бўлмаган тақдирда, штраф уларнинг ота-оналари ёки улар ўрнини босувчи шахслардан ундириб олинади.

Маъмурий ҳуқуқбузарлик қилганлик учун солинган штрафни, агар ССР Иттифоқи ва Ўзбекистон ССР қонунларида бошқача ҳоллар кўзда тутилган бўлмаса, ҳуқуқбузар давлат меҳнат омонат кассасига ёки СССР Давлат банкининг муассасасига тўлайди.

317-модда. **Штраф солиш тўғрисида чиқарилган қарорни мажбурий ижро этиш**

Ҳуқуқбузар штрафни ушбу Кодекснинг 316-моддасида белгиланган муддат ичида тўламаса, штраф солиш тўғрисидаги қарор Ўзбекистон ССР гражданлик-процессуал кодексида белгилаб қўйилган қоидаларга мувофиқ равишда унинг иш ҳақи ёки бошқа маошидан, пенсиясидан ёки стипендиясидан мажбурий тартибда штраф суммасини ундириб олиш учун юборилади.

Агар штраф солинган шахс ишламаётган бўлса ёки ҳуқуқбузарнинг иш ҳақи ё бошқа маошидан, пенсияси ёки стипендиясидан бошқа сабабларга кўра штрафни ундириб олиш иложи бўлмаса, уни ундириб олиш район (шаҳар) халқ судининг суд ижрочиси томонидан ҳуқуқбузарнинг шахсий мулкидан, шунингдек унинг умумий мулкдаги ҳиссасидан ундириб олиш йўли билан штраф солиш тўғрисида тегишли орган (мансабдор шахс) қарор чиқариши асосида амалга оширилади.

(Давоми 4-бетда).

ЎЗБЕКИСТОН ССР нинг МАЪМУРИЙ ҲУҚУҚБУЗАРЛИК ТЎҒРИСИДАГИ КОДЕКСИ

(Давоми. Боши 2 ва 3-бетларда).

Штраф, Ўзбекистон ССР қонунларига мувофиқ, ижро ҳужжатлари бўйича ундириб олиниши мумкин бўлмаган мол-мулкдан ундириб олиниши мумкин эмас.

Транспорт воситаларида контрабанда буюмлари борлиги аниқланган тақдирда ва уларнинг эгалари СССРда доимий истиқомат жойига эга бўлмаса, штраф СССР Таможня кодекси қоидаларига мувофиқ ундириб олинади.

318-модда. **Маъмурий ҳуқуқбузарлик содир қилинган жойда ундириб олинадиган штраф тўғрисида чиқарилган қарорни ижро этиш**

Ушбу Кодекснинг 268-моддасига мувофиқ штраф маъмурий ҳуқуқбузарлик содир қилинган жойда ундириб олинган тақдирда ҳуқуқбузарга белгиланган нусхада квитанция берилади.

Штраф маъмурий ҳуқуқбузарлик содир қилинган жойда тўланмаса, шу ҳақдаги ишни кўриб чиқиш, сўнгра эса қарорни бажариш ушбу Кодексда назарда тутилган тартибда амалга оширилади.

319-модда. **Штраф солиш тўғрисидаги қарорнинг ижросини туғаллаш**

Штраф солиш тўғрисидаги қарорга мувофиқ штраф тўла-тўкис ундириб олингач, у ижро этилганлиги ҳақида белги қўйилиб, шу қарорни чиқарган орган (мансабдор шахс)га қайтариб юборилади.

27-БОБ
БУЮМНИ ҲАҚ ТУЛАБ ОЛИБ ҚЎЙИШ ТЎҒРИСИДАГИ ҚАРОРНИ ИЖРО ЭТИШ

320-модда. **Буюмни ҳақ тўлаб олиб қўйиш тўғрисида чиқарилган қарорни ижро этиш**

Буюмни ҳақ тўлаш шарти билан олиб қўйиш тўғрисида чиқарилган қарор асосида олиб қўйилган буюмлар шу қарорни чиқарган органлар (мансабдор шахслар) томонидан комиссион магазинига ёки олиб қўйилиши лозим бўлган мол-мулк турган жойдаги шундай мақсад учун махсус белгилаб қўйилган давлат ёки кооператив савдоси магазинларига сотиш учун топширилади.

Ўқ отар қуроллар ва ўқдориларнинг ҳақини тўлаб олиб қўйиш тўғрисидаги қарор ички ишлар органлари томонидан ижро этилади.

Ҳақ тўлаш шарти билан олиб қўйилган буюмни сотишдан тушган пуллар ушбу Кодекснинг 28-моддасига мувофиқ, шундай қарор чиқарган органлар (мансабдор шахслар) томонидан шу буюмнинг собиқ эгасига топширилиб, бунда ҳақ тўлаш шарти билан олиб қўйилган буюмни сотиш харажатлари чегириб ташланади.

ССР Иттифоқи ва Ўзбекистон ССР қонунлари билан буюмларни ҳақ тўлаш шарти билан олиб қўйиш тўғрисидаги қарорларни ижро этишнинг бошқача тартиби ҳам белгилаб қўйилиши мумкин.

28-БОБ
МУСОДАРА ҚИЛИШ ТЎҒРИСИДАГИ ҚАРОРНИ ИЖРО ЭТИШ

321-модда. **Мусодара қилиш тўғрисидаги қарорнинг ижро этилишини амалга оширувчи органлар**

Маъмурий ҳуқуқбузарлик содир қилиш қуроли ҳисобланган ёки бевосита объекти бўлган буюмни мусодара қилиш тўғрисидаги қарор қуйидагилар томонидан ижро этилади:

ушбу Кодекснинг 93-моддаси биринчи қисмида (ов қилиш, балиқ тутиш ва балиқ запасларини сақлаш қоидаларини бузганлик тўғрисидаги ишлар бундан мустасно), 97, 156, 171, 175 ва 176-моддаларида назарда тутилган ҳуқуқбузарликлар содир этилган тақдирда — район (шаҳар) халқ судларининг суд ижрочилари томонидан;

ушбу Кодекснинг 173, 178, 191 ва 195-моддаларида, 196-моддаси иккинчи қисмида назарда тутилган ҳуқуқбузарликлар содир этилган тақдирда — ваколатли бўлган ички ишлар органларидаги шахслар томонидан;

ушбу Кодекснинг 93-моддасида (ов қилиш қоидаларини бузганлик учун), 212-моддасида назарда тутилган ҳуқуқбузарликлар содир этилган тақдирда — ов қилиш қоидаларига риоя этилиши устидан давлат назорати олиб борувчи органларнинг ваколатли шахслари томонидан;

ушбу Кодекснинг 93-моддаси биринчи қисмида (балиқ тутиш ва балиқ запасларини сақлаш қоидаларини бузганлик учун) назарда тутилган ҳуқуқбузарлик содир этилган тақдирда балиқларни муҳофаза қилиш органларининг ваколатли шахслари томонидан;

ушбу Кодекснинг 199-моддасида назарда тутилган ҳуқуқбузарлик содир этилган тақдирда — мўйнали гўштхўр ҳайвонлар ва бундай ҳайвонларнинг териларини қабул қилиб олиш вазифаси зиммасига юклатилган корхоналар ва ташкилотларнинг ваколатли шахслари томонидан молия органининг вакили ва давлат ветеринария назорати вакили билан биргаликда;

ушбу Кодекснинг 209-моддаси иккинчи қисмида ва 210-моддасида назарда тутилган ҳуқуқбузарликлар содир этилган тақдирда — таможня органларининг ваколатли шахслари томонидан;

ушбу Кодекснинг 123-моддасида, 124-моддаси иккинчи қисмида назарда тутилган ҳуқуқбузарликлар содир этилган тақдирда —ҳаво транспорти органларининг ваколатли шахслари томонидан.

322-модда. **Мусодара қилиш тўғрисидаги қарорни ижро этиш тартиби**

Маъмурий ҳуқуқбузарлик содир этиш қуроли бўлган ёки бевосита объекти бўлган буюмни мусодара қилиш тўғрисидаги қарорнинг ижроси мусодара қилинган буюмни олиб қўйиш ва уни ҳақ тўламаган ҳолда мажбурий равишда давлат мулкига ўтказиш йўли билан амалга оширилади.

Контрабанда буюмларини, шунингдек, СССР давлат чегараси орқали контрабанда буюмларини олиб ўтиш ёки уларни яшириш учун мўлжалланган ташиш ва бошқа воситаларни мусодара этиш тўғрисидаги қарорларнинг ижроси СССР Таможня кодекси қоидаларига биноан амалга оширилади.

323-модда. **Мусодара қилинган буюмларни сотиш тартиби**

Маъмурий ҳуқуқбузарлик содир қилиш қуроли бўлган ёки бевосита шундай объект бўлган мусодара қилинган буюмларни сотиш белгиланган тартибда амалга оширилади.

324-модда. **Мусодара қилиш тўғрисидаги қарорни ижро этишни туғаллаш**

Буюмни мусодара қилиш тўғрисидаги қарор унинг ижро этилганлиги тўғрисида белги қўйилган ҳолда шу қарорни чиқарган орган (мансабдор шахс)га қайтариб юборилади.

29-БОБ
МАХСУС ҲУҚУҚДАН МАҲРУМ ЭТИШ ТЎҒРИСИДАГИ ҚАРОРНИ ИЖРО ҚИЛИШ

325-модда. **Махсус ҳуқуқдан маҳрум қилиш тўғрисидаги қарорни ижро этувчи органлар**

Транспорт воситаларини бошқариш ҳуқуқидан маҳрум қилиш тўғрисидаги қарор ушбу Кодекснинг 233-моддаси 2-бандида кўрсатилган ички ишлар органларининг мансабдор шахслари томонидан ижро этилади.

Кема ҳайдовчиларни кичик ҳажмли кемаларни бошқариш ҳуқуқидан маҳрум қилиш тўғрисидаги қарор ушбу Кодекснинг 238-моддаси иккинчи қисмида кўрсатилган Ўзбекистон ССР Кичик ҳажмли кемалар бўйича давлат инспекцияси органларидаги мансабдор шахслар томонидан ижро этилади.

Ов қилиш ҳуқуқидан маҳрум этиш тўғрисидаги қарор ушбу Кодекснинг 252-моддаси иккинчи қисмида кўрсатилган ов қилиш қоидаларига риоя этилиши устидан давлат назорати олиб борувчи органларнинг мансабдор шахслари томонидан бажарилади.

326-модда. **Транспорт воситаларини ва кичик ҳажмли кемаларни бошқариш ҳуқуқидан маҳрум қилиш тўғрисидаги қарорни ижро этиш тартиби**

Транспорт воситаларини ва кичик ҳажмли кемаларни бошқариш ҳуқуқидан маҳрум қилиш тўғрисидаги қарор, башарти транспорт ҳайдовчиси ёки кема ҳайдовчи барча турдаги транспорт воситаларини ёки кичик ҳажмли кемаларни бошқариш ҳуқуқидан маҳрум қилинган бўлса, унинг ҳайдовчилик гувоҳномаси ва бу гувоҳномага қўшиб бериладиган талонни олиб қўйиш йўли билан ижро этилади.

Агар транспорт ҳайдовчиси ёки кема ҳайдовчи айрим турдаги транспорт воситаларини ёки кичик ҳажмли кемаларнигина бошқариш ҳуқуқидан маҳрум этилган бўлса, бу ҳолда унинг ҳайдовчилик гувоҳномасига ва унга қўшиб бериладиган талонга мазкур шахс транспорт воситаларининг қайси турини ёки қандай кичик ҳажмли кемаларни бошқариш ҳуқуқидан маҳрум этилганлиги кўрсатиб қўйилади.

Транспорт воситаларини бошқариш ҳуқуқини берувчи гувоҳномаларни олиб қўйиш тартиби СССР Ички ишлар министрлиги томонидан, кичик ҳажмли кемаларни бошқариш ҳуқуқини берувчи гувоҳномаларни олиб қўйиш тартиби эса — Ўзбекистон ССР Кичик ҳажмли кемалар бўйича давлат инспекцияси томонидан белгиланади.

Транспорт воситаларини бошқариш ҳуқуқидан маҳрум этилган ҳайдовчи ўз ҳайдовчилик гувоҳномасини беришдан бош тортган тақдирда унинг ҳайдовчилик гувоҳномаси белгиланган тартибда ички ишлар органлари томонидан олиб қўйилади.

Транспорт воситаларини бошқариш ҳуқуқини берувчи гувоҳномаларни олиб қўйиш тартиби СССР Ички ишлар министрлиги томонидан белгиланади.

327-модда. **Ов қилиш ҳуқуқидан маҳрум қилиш тўғрисидаги қарорни ижро этиш тартиби**

Ов қилиш ҳуқуқидан маҳрум этиш тўғрисидаги қарор овчилик билетини олиб қўйиш йўли билан ижро этилади.

Ов қилиш ҳуқуқидан маҳрум этилган шахс овчилик билетини топширишдан бўйин товлаган тақдирда ов қилиш қоидаларига риоя этилиши устидан давлат назорати олиб борувчи органлар овчилик билетини белгиланган тартибда олиб қўядилар.

328-модда. **Махсус ҳуқуқдан маҳрум этиш муддатини қисқартиш асослари ва тартиби**

Муайян муддатга транспорт воситасини бошқариш ҳуқуқидан ёки ов қилиш ҳуқуқидан маҳрум этилган шахс меҳнатга ҳалол муносабатда бўлиши ва намунали ахлоқи билан ўзини кўрсатган тақдирда, унга жазо қўлланган орган (мансабдор шахс) белгиланган муддатнинг камида ярми ўтгач жамоат ташкилоти, меҳнат коллективининг илтимоси бўйича бундай ҳуқуқдан маҳрум қилиш муддатини қисқартириши мумкин.

329-модда. **Махсус ҳуқуқдан маҳрум қилиш тўғрисидаги муддатларни ҳисоблаш**

Транспорт воситаларини ҳайдовчилар ва ов қилиш қоидаларини бузган шахслар махсус ҳуқуқдан маҳрум этиш тўғрисида қарор чиқарилган кундан бошлаб шундай ҳуқуқдан маҳрум этилган деб ҳисобланадилар.

Махсус ҳуқуқдан маҳрум қилиш муддати ўтгач, шунингдек бу муддат ушбу Кодекснинг 328-моддасига мувофиқ қисқартирилган тақдирда шундай маъмурий жазо чорасига тортилган шахсга ундан олиб қўйилган ҳужжатлар белгиланган тартибда қайтариб берилади.

30-БОБ
АХЛОҚ ТУЗАТИШ ИШИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДАГИ ҚАРОРНИ ИЖРО ЭТИШ

330-модда. **Ахлоқ тузатиш иши бериш тўғрисидаги қарорни ижро этиш**

Ахлоқ тузатиш иши бериш тўғрисидаги қарор кечи билан шу қарор чиқарилган куннинг эртасига ижро этиш учун жўнатилади.

Ушбу Кодекснинг 31-моддасига мувофиқ, ахлоқ тузатиш иши ҳуқуқбузарнинг доимий ишлаб турган жойида ўтилади.

Ҳуқуқбузарнинг иш ҳақидан ахлоқ тузатиш иши бериш тўғрисидаги қарор асосида шу қарорда белгиланган миқдорларда давлат даромадига жазони ўташнинг бутун муддати мобайнида ҳақ ушлаб қолинади.

331-модда. **Ахлоқ тузатиш ишини ўташ муҳлати**

Ахлоқ тузатиш ишини ўташ ҳуқуқбузар ишлаб турган ва унинг иш ҳақидан тегишли ҳақ ушлаб қолинган вақт билан ўлчанади.

Ҳуқуқбузар ишлаган кунлар сони халқ суди (халқ судьяси) белгилаб қўйган жазони ўташнинг календарь муддатига тўғри келувчи иш кунлари сонидан кам бўлмаслиги керак. Агарда ҳуқуқбузар кўрсатилган иш кунлари миқдорида ишламаган бўлса ва ишланмаган кунларни жазо муддатига қўшиб ҳисоблаш учун асос мавжуд бўлмаса, у ҳолда ахлоқ тузатиш ишини ўташ ҳуқуқбузар белгиланган иш кунлари миқдорини тўла ишлаб бергунга қадар давом этади.

Жазони ўташ муддатига ҳуқуқбузар узрли сабаблар билан ишламаган ва қонунга мувофиқ унга иш ҳақи тўлаб келинган вақт қўшиб ҳисобланади. Бу муддатга, шунингдек, касаллик вақти, беморни парвариш қилиш учун берилган вақт ҳамда ҳомиладорлик ва туғиш юзасидан отпускада бўлган вақт ҳам қўшиб ҳисобланади. Мастлик туфайли ёки мастлик билан боғлиқ бўлган хатти-ҳаракатлар туфайли касал бўлган вақт ахлоқ тузатиш ишини ўташ муддатига қўшиб ҳисобланмайди.

332-модда. **Ҳуқуқбузар ахлоқ тузатиш ишини ўтаётган жойдаги корхона, муассаса, ташкилот маъмуриятининг бурчи**

Ҳуқуқбузар ахлоқ тузатиш ишини ўтаётган жойдаги корхона, муассаса ва ташкилотнинг маъмурияти зиммасига:

1) ҳуқуқбузарнинг иш ҳақидан давлат даромадига ўтказиладиган ҳақни тўғри ва ўз вақтида ушлаб қолиш ҳамда ушланган суммаларни белгиланган тартибда ўз вақтида давлат ҳисобига ўтказиш;

2) ҳуқуқбузарни меҳнатда тарбиялаш;

3) жазонинг мазкур турини ижро этиш билан шуғулланувчи органларни ҳуқуқбузар жазони ўташдан бўйин товлаётгани ҳақида хабардор қилиб қўйиш вазифаси юклатилади.

333-модда. **Майда хулиганлик қилганлик учун берилган ахлоқ тузатиш ишини ўташдан бош тортиш оқибатлари**

Агар шахс майда хулиганлик қилганлик учун берилган ахлоқ тузатиш ишини ўташдан бош тортса, халқ суди (халқ судьяси)нинг қарори билан ахлоқ тузатиш ишининг ўталмаган муддати ўн сўмдан эллик сўмгача миқдорда штраф солиш билан ёки ахлоқ тузатиш ишининг ҳар уч куни учун бир кундан ҳисобланадиган маъмурий қамоққа олиб туриш билан алмаштирилиши мумкин, лекин бу муддат ўн беш суткадан ортиб кетмаслиги керак.

31-БОБ
МАЪМУРИЙ ҚАМОҚҚА ОЛИБ ТУРИШ ТЎҒРИСИДАГИ ҚАРОРНИ ИЖРО ЭТИШ

334-модда. **Маъмурий қамоққа олиб туриш тўғрисидаги қарорни ижро этиш**

Маъмурий қамоққа олиб туриш тўғрисидаги қарор шундай қарор чиқарилгандан кейин дарҳол ижро этилади.

335-модда. **Маъмурий қамоққа олиб туриш муддатини ўташ тартиби**

Маъмурий қамоққа олиш жазосига тортилган шахслар ички ишлар органлари белгилаб қўйган жойларда соқчилар назоратида сақланадилар. Маъмурий қамоққа олиб туриш тўғрисидаги қарорни ижро этиш чоғида қамоққа олинганлар шахсий кўрикдан ўтказилади.

Маъмурий йўл билан ушлаб туриш муддати маъмурий қамоққа олиб туриш муддатига қўшиб ҳисобланади.

Маъмурий қамоққа олиб туриш муддатини ўташ ССР Иттифоқи қонун актларида белгиланган қоидалар асосида амалга оширилади.

336-модда. **Маъмурий қамоққа олинган шахслар меҳнатидан фойдаланиш**

Ушбу Кодекснинг 177-моддасида, 180-моддаси учинчи қисмида ва 187-моддасида назарда тутилган ҳуқуқбузарликлар қилганлиги учун маъмурий қамоққа олиб турилган шахслар кучидан жисмоний ишларда фойдаланилади.

Маъмурий қамоққа олиб турилган шахслар меҳнатидан фойдаланишни ташкил этиш халқ депутатлари маҳаллий Советларининг ижроия комитетлари зиммасига юклатилади.

Маъмурий қамоққа олиб турилган шахсларга қамоқда бўлган вақтида доимий иш жойидаги иш ҳақи тўланмайди.

32-БОБ
МАЪМУРИЙ ҲУҚУҚБУЗАРЛИК ТЎҒРИСИДАГИ ҚАРОРНИНГ МУЛКИЙ ЗАРАРНИ УНДИРИБ ОЛИШ ХУСУСИДАГИ ҚИСМИНИ ИЖРО ЭТИШ

337-модда. **Маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги қарорнинг мулкий зарарни ундириб олиш хусусидаги қисмини ижро этиш тартиби ва муддатлари**

Маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги иш юзасидан чиқарилган қарорнинг мулкий зарарни ундириб олиш хусусидаги қисми ССР Иттифоқи қонунлари, ушбу Кодекс ва гражданлик процессуал қонунларида белгиланган тартибда ижро этилади.

Маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги иш юзасидан чиқарилган қарорнинг мулкий зарарни ундириб олиш хусусидаги қисми ижро ҳужжати ҳисобланади.

Мулкий зарар ҳуқуқбузар томонидан унга қарор топширилган кундан бошлаб ўн беш кундан кечиктирмай тўланиши лозим (ушбу Кодекснинг 294-моддаси), бундай қарор хусусида шикоят берилган ёки протест билдирилган тақдирда — шикоят ёки протест қаноатлантирилмаганлиги ҳақида маълум қилинган кундан бошлаб ўн беш кундан кечиктирмай тўланиши лозим.

338-модда. **Маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги қарорнинг мулкий зарарни ундириб олиш хусусидаги қисмини бажармаслик оқибатлари**

Маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги қарорнинг мулкий зарарни ундириб олиш хусусидаги қисми ушбу Кодекснинг 337-моддаси учинчи қисмида белгиланган муддатда бажарилмаган тақдирда, бу қарор гражданлик процессуал қонунларида кўзда тутилган ижро қилиш тартибида зарарни ундириб олиш учун юборилади.

БУРЧИМИЗ

Бир вақтлар Қашқадарё тўлиб-тўлиб оқарди. Сув бор жойда ҳаёт бор, дегандек дарёга яқин ерларда ўсимлик ва ҳайвонот дунёси бойлиги, ранг-баранглиги билан эътиборга лойиқ эди. Бу ерларда Бухоро кийиги, тулки, қуёнларни, қирғовул, тустовуқ, бургут, кўк қарға каби паррандаларни учратиш мумкин бўларди. Афсуски, кейинги даврларда Қашқадарё воҳасининг ҳайвонот дунёсида кескин ўзгариш рўй берди. Бетартиб овлаш натижасида бугунги кунда «Қизил китоб»га киритилган баъзи жониворларнинг деярли йўқ бўлиб кетишига йўл қўйилган.

Қашқадарё воҳаси табиатини муҳофаза қилиш мутасаддилари аксарият ҳайвон ва паррандаларни Мироқи ва Яккабоғ тоғ бағирларида учратиш мумкинлигини таъкидлайдилар. Тўғри, баъзи жониворлар тоғлар қўйнидан ўзларига макон топганлар. Лекин, бу ҳайвон ва паррандаларни асраш ва муҳофаза қилишда инсоний ғамхўрлик кўрсатиляптими? Бизнингча, йўқ. Тартиббузар овчилар табиат бойлигига путур етказиб, кўнгилхушлик қилиб юришибди.

Биз ёшлик чоғларимизда дарёдан сув ичгани келган кийик, тулки, қуён, ёввойи чўчқа, эчкиэмарларни кўп бор кўрганмиз. Ўтлоқда юрган қирғовул, тустовуқ, бедана ва майналарни кўриб, ким завқланмасди?! Ҳозир нега булар камайиб кетди? Чимқўрғон, Пачкамар сингари йирик сув ҳавзалари атрофида ёввойи ҳайвонлар ва паррандаларни кўпайтириш учун имконият бор-ку!

Умуман, Қашқадарё воҳасида ҳам ҳайвонот ва ўсимликлар дунёсини бойитиш муҳим ташкилий-тадбирий ишлар сирасига киритилса ёмон бўлмасди. Бу бизнинг келажак авлод олдидаги бурчимиздир.

В. САГАДИЕВ,
меҳнат ветерани.

ФАН ОЛАМИДА

ЯНГИ ДОРИ

Андижон педагогика институтининг химиклари ишлаб чиққан янги полимер дори Ленинск шаҳридаги биринчи паррандачилик фабрикасида қўл келди. Бу доридан паррандалар тез «шифо» топмоқда ҳамда юқумли касалликларнинг олди олинмоқда.

Илгари ана шу мақсадлар учун газ ҳолатидаги йоддан фойдаланилар эди. Бу дори жуда қимматга тушарди. Бунинг устига йод пуркалганидан кейин металл конструкциялар зангларди.

Янги усул йод сарфини ўн баравар камайтиради. У сувда тез эрийди. Паррандалар уни осон ҳазм қилади ва тажрибаларнинг кўрсатишига қараганда, улар ҳар кеча-кундузда кўпроқ семиради. Ҳамма гап дори таркибидаги микроэлементларда бўлиб, улар парранда организмининг ўсишига яхши таъсир қилади.

Мутахассисларнинг ҳисоб-китобига қараганда ана шу таркибида йод бўлган полимер дорисининг қўлланилиши ҳар йили 400 минг сўмлик иқтисодий самара беради.

(ЎзТАГ мухбири).

Саксон бешинчи йил Ҳамза номидаги давлат Академик драма театри учун самарали изланишлар йили бўлди. Театр коллективи ранг-баранг мавзуларни тараннум этган «Севишганлар қиссаси», «Ўғрини қароқчи урди», «Маршал Жуков», «Ойна», «Армон», «Куёв» комедия ва драмаларини саҳналаштирди. Санъат мухлислари бу асарларни катта қизиқиш билан томоша қилмоқдалар.

Яқинда эса режиссёр, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби Рустам Ҳамидов раҳбарлигида ёзувчи ва драматург Ўлмас Умарбековнинг «Курорт» пьесаси саҳналаштирилди. Фаровон турмушимизга номуносиб бўлган иллатларни, камчиликларни, ўз манфаатини кўпчилик манфаатидан юқори қўядиган, порахўр, ёлғончи, бюрократ кимсаларни фош қилган янги спектаклни томошабинлар илиқ кутиб олишди. «Курорт» Ҳамза номидаги театрнинг бу йил саҳналаштирган еттинчи спектаклидир.

СУРАТДА: «Курорт» комедиясидан бир кўриниш. Тўлан Дўнанович ролида СССР халқ артисти Наби Раҳимов, Қўзивой Рўзибоев — актёр Бахтиёр Қосимов.

С. КАГАН фотоси.

ОБ-ҲАВО

Синоптикларнинг хабар қилишича, Ўзбекистонда ҳаво булутли бўлади. Республиканинг шимолида ёғингарчилик кутилмайди, қолган территориянинг баъзи жойларига бир оз ёмғир ёғади. Шимоли ғарбдан секундига 3—8 метр тезликда шамол эсади. Ҳарорат кечаси 2 даража совуқ билан 3 даража иссиқ ўртасида, жанубда 6 даражагача иссиқ бўлади. Кундузи 2—7 даража иссиқ, жанубда эса 10 даражагача иссиқ бўлади. Республиканинг шимолида кечаси 0—5 даража совуқ, кундузи 0 даража атрофида бўлади.

Тошкентда ҳаво булутли бўлади, кечаси ва эрталаб бир оз ёғингарчилик бўлиши кутилади, туман тушади. Кундузи ёғингарчилик бўлмайди, кучсиз шамол эсади. Кечаси 0—2, кундузи 3—5 даража иссиқ бўлиши кутилади. (ЎзТАГ).

ХРОНИКА

Яқинда аэрофлотнинг маҳаллий линияларидан бирида рейсни бажараётган АН-24 самолёти унинг ичидаги қуролли жиноятчининг зўравонлик ҳаракатлари натижасида йўлини ўзгартиришга мажбур бўлди ва Хитой Халқ Республикасининг шимоли-шарқига қўнди. Шу воқеа муносабати билан Хитой томони самолётни қидириб топиш ҳамда пассажирлар ва экипажни тезроқ Ватанига қайтариш чораларини кўрди.

Совет томони шундай вазиятда ХХР маъмурлари яхши қўшничилик ҳамкорлиги руҳини намоён этганликлари учун миннатдорчилик билдирди.

(ТАСС).

СПОРТ

СОВРИНЛАР ВА ЎРИНЛАР

● ОҒИР АТЛЕТИКА. Ленинградда СССР кубоги ва мамлакат чемпионлиги учун ўтказилган мусобақада ленинсклик Н. Муҳаммадёров 82,5 килограмм вазнли полвонлар қатори баҳслашиб, фахрли 3-ўринни эгаллади. У иккикурашда 357,5 килограммли натижа кўрсатди.

● ГИМНАСТИКА. Андижонда спорт гимнастикаси бўйича республика чемпионати ўтказилди. Айрим машқларни бажариш бўйича чирчиқлик З. Ёқубова, тошкентлик И. Шукина ҳамда М. Чесноковалар фахрли ўринларни эгаллашди.

Редактор **Л. ҚАЮМОВ.**

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

Театр

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 26/XIIда **Курорт**, 27/XIIда **Ўғрини қароқчи урди.**

Цирк

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — «Циркда арча» Янги йил томошалари (26, 27/XIIда 10, 13, 16, 19.30да).

●

Ўзбекистон ССР Маориф министрлигининг

СИРДАРЁ ДАВЛАТ ПЕДАГОГИКА ИНСТИТУТИ

ВАКАНТ ВАЗИФАЛАРГА

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

кафедра мудири: рус ва чет эл адабиёти (фан кандидати);

кафедра доценти: илмий коммунизм, умумий биология, алгебра ва сонлар назарияси (2 ўрин), рус ва чет эл адабиёти;

кафедра катта ўқитувчиси: чет тиллари (фан кандидати);

кафедра ўқитувчилари: педагогика ва бошланғич таълим методикаси (музика бўйича 3 ўрин), рус ва чет эл адабиёти, рус тили ва она тили ўқитиш методикаси.

Конкурс муддати —эълон чиққан кундан бошлаб бир ой.

Мурожат учун адрес: 708400, Сирдарё шаҳри, Ленин кўчаси, 86-уй.

Тошкент давлат университетининг ректорати, партия ва жамоат ташкилотлари ва журналистика факультети коллективи партия-совет матбуоти назарияси ва амалиёти кафедрасининг доценти М. Худойқуловга отаси

Худойқул ота АҲМАДҚУЛОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Узсовпроф коллективи давлат муассасалари ходимлари касаба союзи республика комитети раиси Г. Я. Шопинга онаси

Вера Филипповна ШОПИНАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Ғафур Ғулом номидаги Адабиёт ва санъат нашриёти коллективи болалар ва ўсмирлар редакциясининг мудири Т. Алимовга отаси, республика аҳамиятидаги шахсий пенсионер

Олим ДУСОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон ССР Геология министрлигининг нефть ва газ конлари геологияси ҳамда разведка қилиш институти коллективи катта илмий ходим Ш. С. Содиқовага онаси

Замира КАМОЛОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

26 ДЕКАБРЬ, ПАЙШАНБА

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

МОСКВА-I. 9.00 — «Время». 9.30 «Ҳайвонот оламида». 10.40 — «Қизил палатка». Бадиий фильм, 1- ва 2-сериялар. 13.10 ва 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — Ҳужжатли фильмлар. 16.00 — Концерт. 16.35 — «Қиссалар туғиладиган жойда». 17.20 — «Истеъдод». 17.50 — «Асли болаликдан». 18.45 — «Дунё ва ёшлар». 19.15 — «Дунё воқеалари». 19.30 — Телефильм. 19.40 — Концерт. 21.30 — «Время». 22.05 —Концерт. 23.30 — «Муаммолар — изланишлар —ечимлар». 24.00 —«Дунё воқеалари».

МОСКВА-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 — Телефильм. 9.35 — Умумий биология. 10.05 — «Испан тили». 11.05 — Тарих. 11.35 — Зоология. 12.00 — Илмий-оммабоп фильм. 12.10 — «Сиз яратган боғ». 13.35 — «Олий мақсад сари». Бадиий фильм, 1 ва 2-сериялар. 16.15 ва 18.30 Янгиликлар. 18.50 — Шахмат мактаби. 19.20 — Фильм-концерт. 19.30 — «Инсон ва қонун». 20.00 —Илмий-оммабоп фильм. 20.30 — «Хайрли тун, кичкинтойлар». 20.50 — Ритмик гимнастика. 21.20 — «Советский патриот». 21.30 — «Время». 22.05 — «Бу қанақаси бўлди, доктор?». Бадиий фильм. 23.35 — Қўл тўпи. СССР чемпионати.

ТОШКЕНТ-I. 7.30 — Ритмик гимнастика. 7.50 — Мультфильм. 8.00 —«Тонгги тароналар». 8.10 — «Беш йиллик одимлари». 8.30 — «Ахборот». 9.00 — «Инсон ва замин». 18.00 — «Янгиликлар». 18.15 — «Ёшлик». 18.45 — Қўғирчоқ фильм. 19.00 —«Рус тили-ҳарбий хизматга чақирилувчиларга». 19.30 — «Ахборот». 19.45 — «Инсон ва қонун». 20.15 — Телефильм. 20.30 — «Ахборот». 20.50 — Концерт. 21.30 —«Время». 22.05 — «Ягона, аҳил оилада».

ТОШКЕНТ-II. 9.00 — 16.20 — Москва-II. 18.15 «Олий мақсад сари». Бадиий фильм. 2-серия. 19.25 — Бадиий ўқиш. 19.30 — «Ахборот». 19.45 — Реклама. 20.00 — Зоология. 20.30 — «Ахборот». 20.50 — Ўзбек мактабларида рус тили. 21.30 — Москва-II

РАДИО

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — Концерт. 9.30 — Дутор тароналари. 9.40 — «Қармоқ». 11.15 — Болалар учун эшиттириш. 12.10 — «Ишчинома». 13.00 — «Малши». 14.00 — Қишлоқ хўжалик ходимлари учун эшиттириш. 15.40 — «Дарсликларингиз саҳифаларида». 16.30 — «Шарқ юлдузи» журнали саҳифаларида. 17.00 —Ўқувчилар учун эшиттириш. 18.15 — Ҳиндистон Компартиясининг 60 йиллигига. 18.30 — Болалар учун концерт. 18.40 —«Аланга». 19.25 — «Юность Узбекистана». 20.45 — «КПСС XXVII съезди шарафига». 21.00 — «Халқаро кундалик». 22.30 — Мусиқали драмалардан парчалар. 23.30 — Концерт.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

Редакция адреси: 700047, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32.

Хатлар ва оммавий ишлар бўлими телефонлари — 33-21-43, 32-53 16, 32-53-20, 32-53-21, 33-11-49, 32-54-06.